

SINTEZA

obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul de Lege privind efectuarea decontărilor în numerar

Conținutul articolelor/ punctelor din proiectul prezentat spre avizare și coordonare	Participantul la avizare (expertizare)/ consultare publică	Nr. obiecției/ propunerii/ recomandării	Conținutul obiecției/propunerii/ recomandării	Argumentarea autorului proiectului
Avizare primară				
1	2	3	4	5
<p>NOTA INFORMATIVĂ la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative</p> <p>Pentru persoanele care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției / sănătății, este prevăzut că sunt în drept să încaseze plăți în numerar pentru serviciile prestate de la un beneficiar de servicii sau reprezentant al acestuia în sumă ce nu depășește 100 000 lei anual.</p> <p>Punct 2. Reducerea numerarului și orientarea spre efectuarea plăților prin virament reprezintă o acțiune cu efecte pozitive asupra dezvoltării economice, asigurând creșterea transparenței și securității prin sporirea posibilităților de monitorizare și combatere a evaziunii fiscale, combaterea factorului negativ de generare a concurenței neloiale.</p>	<p>Camera Notarială din Republica Moldova</p>	1	<p>Nota informativă a proiectului nu conține argumente solide care să justifice selectarea reprezentanților profesiiilor libere din sectorul justiției pentru limitarea plăților în numerar, inclusiv în raport cu alte categorii de liber-profesioniști care activează în alte domenii de activitate decât cele din sfera justiției și a sănătății.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Proiectul de Lege vine să execute acțiunea 2.1 din <i>Planul măsurilor pentru limitarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice (deoligarhizare)</i> care prevede necesitatea plafonării plăților în numerar realizate în cadrul unor tranzacții încheiate cu suportul liber profesioniștilor (avocat, notar, executor judecătoresc, etc.), nota informativă fiind completată în modul corespunzător.</p>
	<p>ACAP RM</p>	2	<p>La punctul 2, de propus aplicarea mai multor metode economice în lupta cu evaziunea fiscală și nu metode represive, care știrbesc din libertatea antreprenorilor de a-și organiza afacerea. Contribuabilii urmează să fie cointeressați economic ca să-și îndeplinească onest obligațiile privind plata impozitelor în buget.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Proiectul prevede reguli de limitare a numerarului, ce va asigura securitatea economică a țării.</p>
	<p>Ministerul Justiției</p>	3	<p>Considerăm necesară o argumentare complexă în nota informativă care va permite o înțelegere mai clară din punct de vedere cantitativ și calitativ a necesității elaborării unui asemenea proiect, or, potrivit art. 71 alin. (4) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, la interpretarea actului normativ se va ține cont de nota informativă care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau emis actul normativ.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Proiectul de Lege vine să execute unele acțiuni din <i>Planul măsurilor pentru limitarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice (deoligarhizare)</i>,</p>

				nota informativă fiind completată în modul corespunzător.
<p>Articolul 1. Obiectul de reglementare</p> <p>Prezenta lege stabilește cadrul normativ de bază privind efectuarea decontărilor în numerar pe teritoriul Republicii Moldova.</p>	BNM	1	<p>La art. 1 din proiectul de lege, urmează a fi precizat obiectul de reglementare al proiectului de lege, având în vedere caracterul imprecis al noțiunilor utilizate în proiect. Observăm că textul proiectului de lege operează cu termeni diferiți cu o semnificație, aparent, similară (spre exemplu: efectuarea decontărilor, operațiunilor cu numerar, plăților în numerar; încasarea plăților în numerar; achitarea în numerar etc.). Astfel, propunem precizarea termenului de decontare în numerar la art. 1 și uniformizarea terminologiei utilizate cu privire la această operațiune în proiectul de lege.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Articolul dat a fost modificat prin substituirea cuvintelor „în numerar” cu cuvintele „operațiunilor de plată” astfel, cum prevede terminologia Legii nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică.</p>
<p>Articolul 2. Domeniul de aplicare</p> <p>(1) Prezenta lege se aplică următoarelor persoane:</p> <p>a) persoanelor juridice indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare;</p> <p>b) instituțiilor, cu excepția instituțiilor bugetare;</p> <p>c) reprezentanțelor permanente și filialelor entităților nerezidente;</p> <p>d) organizațiilor necomerciale și reprezentanțelor entităților nerezidente;</p> <p>e) persoanelor fizice care desfășoară activitate de întreprinzător;</p> <p>f) persoanelor fizice care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției/sănătății;</p> <p>g) persoanelor fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător și care cumpără bunuri imobile sau mijloace de transport.</p> <p>(2) În sensul prezentei legi, termenul de plată înseamnă orice ieșire de mijloace bănești.</p>	AmCham Moldova	1	<p>Art. 2 conține lista persoanelor în privința cărora urmează a fi aplicată legea. Astfel, în proiect se operează cu noțiunile de „reprezentanțe permanente și filiale a entităților nerezidente”, precum și „reprezentanțele entităților nerezidente” fapt ce nu corespunde prevederilor legislației civile care operează cu noțiunea de „sucursală a persoanei juridice străine”. Cunoaștem că există diferențe între legislația fiscală și cea civilă, inclusiv din perspectiva noțiunilor dar considerăm utilă clarificarea art. 2 din proiect, în scopul evitării interpretărilor dacă „sucursala unei persoane juridice nerezidente” cade sub acțiunea acestei legi, nefiind prevăzută expres în lista respectivă.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Art.2 alin. (1) lit.c) și d) a fost modificat în vederea aducerii clarității privind persoanele asupra cărora se vor aplica normele propuse.</p>
	BNM	2	<p>La art. 2 din proiectul de lege, considerăm necesară precizarea fără echivoc a categoriilor de subiecți care intră sub incidența legii, precum și a celor exceptate de la aplicarea acesteia. În acest context, menționăm că nu este clară aplicabilitatea legii autorităților publice - observăm la art. 2 alin. (1) lit. b) exceptarea expresă a instituțiilor bugetare, fără a fi inserată o prevedere similară pentru autoritățile publice. În aceeași ordine de idei, urmează a fi aduse precizări cu referire la faptul, dacă subiecții care nu sunt enumerați la art. 2 din proiectul de lege pot efectua decontări în numerar în mod nelimitat (de exemplu, dacă autoritățile publice sau instituțiile bugetare pot efectua plăți în numerar în favoarea persoanelor fizice fără restricții). Recomandăm a se revedea lista subiecților care cad sub incidența prevederilor legii cu eventuala extindere a acesteia și asupra altor categorii de persoane (de exemplu: persoanelor fizice care desfășoară servicii profesionale indiferent de domeniul de activitate, prevăzute la art. 3 pct. 36-36³ din Codul Fiscal și art. 3 pct. 9) lit. b) din Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară). Suplimentar, în vederea asigurării obiectivului de reducere a numerarului și orientarea spre efectuarea plăților prin virament, opinăm că urmează a fi examinate opțiunile pentru micșorarea tranzacțiilor în numerar a persoanelor</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Activitatea autorităților și instituțiilor bugetare este reglementată de Legea responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, care la art.62 alin. (1) prevede că încasările la și plățile de la bugetele componente ale bugetului public național în monedă națională se efectuează prin virament prin contul unic trezorerial, iar cele în valută străină – prin conturi deschise în Banca Națională a Moldovei și instituțiile financiare, în conformitate cu legislația valutară. Respectiv, în temeiul normei date,</p>

			<p>fizice (de exemplu: la procurarea unor bunuri de lux, unor bunuri cu valoare mai mare de un anumit prag).</p> <p>Propunem revizuirea redacțională a alin. (1) art. 2 din proiectul de lege care prevede că legea se aplică persoanelor, în contextul în care nu toți subiecții legii se încadrează la categoria de persoane (de exemplu: reprezentanța permanentă). Observăm că, în conformitate cu art. 5 subpct. 15) din Codul Fiscal, reprezentanța permanentă este: <i>"loc fix de afaceri prin care nerezidentul desfășoară, integral sau parțial, activitate de întreprinzător în Republica Moldova, fie direct, fie printr-un agent cu statut dependent [...]"</i>.</p> <p>La fel, nu este clar în ce constă delimitarea dintre reprezentanța permanentă prevăzută la art. 2 alin. (1) lit. c) din proiectul de lege și reprezentanța entităților nerezidente prevăzută la același articol lit. d). Autorul urmează să precizeze cum se aplică prevederile proiectului de lege acestor categorii de subiecți.</p> <p>La alin. (1) lit. f), propunem substituirea textului „în sectorul justiției/sănătății” cu textul „în sectorul justiției și în domeniul sănătății” așa cum prevede legislația fiscală.</p> <p>La alin. (2), propunem următoarea redacție: <i>„În sensul prezentei legi, termenul de operațiune de plată are sensul definit la art. 3 din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică”</i>.</p>	<p>autoritățile publice nu pot efectua plăți/ încasări în numerar, toate se efectuează prin contul unic trezorerial.</p> <p>Se acceptă. Art.2 alin. (1) lit.c) și d) a fost modificat în vederea aducerii clarității privind persoanele asupra cărora se vor aplica normele propuse.</p> <p>Se acceptă. Proiectul a fost modificat conform propunerii</p> <p>Se acceptă. Proiectul a fost modificat conform propunerii</p>
<p>Articolul 3. Decontările în numerar</p> <p>(1) Decontările de către persoanele stabilite la art.2 se efectuează prin virament, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.</p> <p>(2) <i>Operațiunile cu numerar prin intermediul prestatorilor de servicii de plată din Republica Moldova se efectuează conform normelor stabilite de Banca Națională a Moldovei.</i></p>	BNM	1	<p>Observăm că deși titlul articolului se referă la <u>decontări în numerar</u>, conținutul acestui articol descrie efectuarea decontărilor de către subiecții stabiliți în lege <u>prin virament</u>. Înțelegem că urmează a fi revizuit titlul articolului.</p> <p>La fel, cu referire la alin. (1) care reglementează că: „Decontările de către persoanele stabilite la art. 2 se efectuează prin virament, <u>cu excepțiile prevăzute de lege</u>”, observăm că legea nu prevede careva excepții de la plățile prin virament, aceasta prevede la art. 6 - limitele de efectuare a decontărilor în numerar, iar la art. 7 - efectuarea decontărilor în numerar nelimitat. În acest context, opinăm că norma urmează a fi precizată, inclusiv prin reglementarea expresă a prevederii de la care aceasta derogă.</p> <p>Suplimentar, la acest articol, propunem excluderea alin. (2) care prevede că „<i>Operațiunile cu numerar prin intermediul prestatorilor de servicii de plată din Republica Moldova se efectuează conform</i></p>	<p>Se acceptă. Titlul art. 3 a fost expus în redacția „Modul de efectuare a decontărilor”.</p> <p>Se acceptă. Proiectul prevede obligația generală de a efectua plățile prin transfer. Totodată, pe parcursul proiectului sunt prevăzute excepții când plățile se pot efectua și în numerar, cum sunt cele până la limita stabilită sau cele care pot fi efectuate limitat. Respectiv, norma dată a fost completată cu referința la prevederea expresă din proiect ce prevede excepțiile date.</p> <p>Se acceptă. Alineatul (2) a fost ajustat după cum urmează:</p>

			<p><i>normelor stabilite de Banca Națională a Moldovei</i>", care induce ideea obligativității reglementării de către Banca Națională a Moldovei a operațiunilor cu numerar. În acest context, menționăm că, în prezent, Banca Națională a Moldovei are anumite reglementări cu privire la efectuarea operațiunilor cu numerar în băncile din Republica Moldova, emise în temeiul mandatului atribuit Băncii Naționale a Moldovei prin Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei - a se vedea Regulamentul nr. 78/2018 cu privire la operațiunile cu numerar în băncile din Republica Moldova. Regulamentul detaliază unele aspecte privind efectuarea operațiunilor cu numerar, precum și modul de desfășurare a acestora în bănci, între bănci și în relația cu Banca Națională a Moldovei. Aceste reglementări urmează a fi respectate în virtutea caracterului obligatoriu pe care îl au actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei, fără a fi necesară o normă adițională în proiectul de lege.</p>	<p>„(2) Operațiunile cu numerar prin intermediul prestatorilor de servicii de plată din Republica Moldova se efectuează conform legislației.”</p>
	Ministerul Justiției	2	<p>La art. 3 alin. (2), propunem substituirea cuvintelor „conform normelor stabilite” cu cuvintele „conform actelor normative aprobate”, conform uzanțelor de tehnică legislativă.</p>	<p>Se acceptă. Alineatul (2) a fost ajustat după cum urmează ”(2) Operațiunile cu numerar prin intermediul prestatorilor de servicii de plată din Republica Moldova se efectuează conform legislației.”</p>
<p>Articolul 4. Moneda în care se efectuează decontările în numerar (1) Decontările în numerar se efectuează în moneda națională a Republicii Moldova. (2) Prin derogare de la alin. (1), efectuarea decontărilor în numerar se efectuează în valută străină conform prevederilor Legii nr. 62/2008 privind reglementarea valutară.</p>	AmCham Moldova	1	<p>Art. 4 prevede moneda în care se efectuează decontările în numerar. Pe lângă valuta națională sunt prevăzute excepții pentru valută străină conform prevederilor Legii nr. 62/2008 privind reglementarea valutară. Art. 21, alin. (2), lit. h) al Legii 62/2008 admite efectuarea achitării în valută străină a cheltuielilor ce țin de deplasare, efectuate de persoanele juridice în favoarea salariaților lor detașați în străinătate, prevăzute desfășurate în Hotărârea Guvernului nr. 10/2012 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la delegarea salariaților entităților din Republica Moldova. Astfel, urmează a fi luată în calcul aplicabilitatea proiectului de Lege și în aceste cazuri.</p>	<p>Se acceptă. Proiectul a fost ajustat astfel încât acesta să prevadă excluderea întregului spectru de operațiuni aferente Legii nr.62/2008 de la aplicarea prevederilor propuse.</p>
	BNM	2	<p>La art. 4 din proiectul de lege, observăm că la alin. (2) din proiectul de lege nu este suficient de clar cu privire la modul de aplicare concurentă a prevederilor prezentului proiect de lege și a celor din Legea nr. 62/2008 privind reglementarea valutară (în continuare Legea nr. 62/2008). Semnalăm, că Legea nr. 62/2008 instituie norme privind utilizarea de către rezidenți și nerezidenți nu numai a numerarului în valută străină, dar și a numerarului în monedă națională în cadrul operațiunilor valutare. În acest context, menționăm că Legea nr. 62/2008 permite realizarea unor categorii de operațiuni valutare în numerar fără aplicarea vreunor plafoane (a se</p>	<p>Se acceptă. Proiectul a fost ajustat astfel încât acesta să prevadă excluderea întregului spectru de operațiuni aferente Legii nr.62/2008 de la aplicarea prevederilor propuse.</p>

			vedea art. 26 din Legea 62/2008). Pe de altă parte, aceleași categorii de operațiuni economice, atunci când nu nimeresc sub incidența noțiunii de „operațiune valutară” urmează a fi realizate doar prin virament, în virtutea proiectului de lege. Adicional, atenționăm că ambiguitatea semnalată poate conduce la incidența restricțiilor din proiect asupra unor genuri de activitate care în virtutea naturii acestora se desfășoară doar în numerar (spre exemplu: activitatea de schimb valutar în numerar cu persoanele fizice) – consecință, care înțelegem că nu este urmărită de autorii proiectului de lege. În sensul celor expuse, opinăm că urmează a fi revizuit proiectul de lege, inclusiv art. 4 alin. (2) în vederea reglementării clare a modului și măsurii în care proiectul de lege este aplicabil operațiunilor valutare.	
Articolul 5. Depunerea numerarului în conturile bancare/ conturi de plăți (1) Persoanele stabilite la art. (2) alin. (1) lit. a)-f) sunt obligate să stabilească necesarul de numerar minim pentru efectuarea decontărilor pentru 3 zile lucrătoare. (2) Numerarul ce depășește necesarul minim stabilit la alin. (1) se depune într-un cont de plăți deschis la prestatorul de servicii de plată în moneda respectivului cont de plăți, cu excepțiile specificate la art. 7 alin. (1) din prezenta lege.	Camera Notarială din Republica Moldova	1	Prevederea dată este una ambiguă și interpretabilă, or mărimea minimului necesar de numerar pentru fiecare notar poate fi diferită, reieșind din numărul de acte notariale îndeplinite, categoria de solicitanți ai actelor notariale, specificul economic al teritoriului de activitate, iar stabilirea acestuia este subiectivă și relativă (pentru un notar un minim necesar de numerar ar putea fi 10 000 lei iar pentru altul 1 000 lei). Aspectul dat prezintă importanță în contextul în care la art. 9 alin. (5) din proiect sunt prevăzute sancțiuni pentru nerespectarea prevederii date sub forma de amendă de la 500 lei până la 5 000 lei. În lipsa unor criterii clare privind determinarea minimului de numerar și a marjei largi de stabilire a amenzii, se acordă o discreție excesivă Serviciului Fiscal de Stat în aplicarea sancțiunilor în condițiile în care nu sunt clare criteriile de individualizare a răspunderii juridice în temeiul acestei legi.	Se acceptă parțial. Fiecare persoană ce cade sub incidența proiectului de lege propus urmează să-și stabilească de sine stătător, (prin acte interne) necesarul minim vizat la articolul dat din proiect. Stabilirea necesarului dat de numerar se va efectua în dependență de specificul de activitate operațională și rulaje, iar un quantum expres stabilit prin Lege ar putea reprezenta o sumă fie prea mică, fie prea mare pentru diferite entități. Totodată, norma dată din proiect a fost ajustată, în sensul permiterii entităților să-și modifice (de câte ori consideră necesar) quantumul necesarului minim de numerar.
	AmCham Moldova	2	În sensul aplicării Art. 5 urmează a fi clarificate următoarele aspecte: -cum se procedează în cazul în care entitatea are încasări mari în anumite zile și a depășit limita (de exemplu în perioadele de sărbători) și nu se reușește să depună banii la bancă; -cum se procedează în cazul în care persoana ce duce banii la bancă s-a îmbolnăvit, ori din anumite motive nu se poate prezenta la serviciu; -cum se procedează în cazul în care bancomatul din apropierea subdiviziunii nu lucrează (sunt entități care depun numerarul în	Se acceptă parțial. Fiecare persoană ce cade sub incidența proiectului de lege propus urmează să-și stabilească de sine stătător, (prin acte interne) necesarul minim vizat la articolul dat din proiect. Stabilirea necesarului dat de numerar se va efectua în dependență

			<p>bancomatele din apropierea subdiviziunilor și nu doar în municipiul Chișinău, și deseori sunt situații când acestea sunt defectate);</p> <p>-cum se procedează în cazul în care pe teritoriul subdiviziunilor (sate, raioane, orașe etc.) nu sunt bancomate ale băncilor la care se deservește unitatea, ori în general nu sunt terminale și atunci, persoana responsabilă periodic (săptămânal, 15 zile, ori lunar) ridică numerarul și-l duce la bancă ori în casieria entității. Respectiv, entitatea trebuie continuu să dețină personal de serviciu pentru a depune numerarul la bancă ori să solicite serviciul de încasare de la bănci, pentru a nu încălca limita și termenii. Pentru entitățile care au mai multe subdiviziuni, riscul de depășire a acestor limite și termene este și mai mare. Tot aici, urmează a fi clarificat dar mai bine menționat faptul că depunerea numerarului pe conturi de card corporativ prin intermediul bancomatelor se încadrează în „conturi bancare/conturi de plăți”.</p> <p>Propunem ca, pentru băncile licențiate, organizațiile de creditare nebancară, prestatorii serviciilor de plată să fie introdusă excepția de la aplicarea art. 5 al Legii, ce ține de stabilirea necesarului de numerar pentru 3 zile lucrătoare și depunerea excedentului de numerar într-un cont de plăți, în moneda respectivului cont de plăți.</p> <p>Această propunere rezidă pe rolul specific al acestor sectoare în procesul de circulație a numerarului, și necesitatea de a avea numerarul atât în monedă națională, cât și în diferite valute străine, pentru a asigura cererea clienților.</p>	<p>de specificul de activitate operațională și rulaje, iar un quantum expres stabilit prin Lege ar putea reprezenta o sumă fie prea mică, fie prea mare pentru diferite entități. Totodată, norma dată din proiect a fost ajustată, în sensul perimterii entităților să-și modifice (de câte ori consideră necesar) quantumul necesarului minim de numerar.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Entitățile menționate urmează să respecte, de rând cu ceilalți agenți economici vizați prin proiect prevederile propuse. Suplimentar, stabilirea necesarului de numerar se va efectua în dependență de specificul de activitate operațională și rulaje, iar un quantum expres stabilit prin Lege ar putea reprezenta o sumă fie prea mică, fie prea mare pentru diferite entități. Totodată, norma dată din proiect a fost ajustată, în sensul perimterii entităților să-și modifice (de câte ori consideră necesar) quantumul necesarului minim de numerar.</p>
	CIPSA Salciș-Service	3	<p>Rugăm insistent anularea aplicării pentru persoanele juridice ce activează în domeniul agricol cifra (1) și (2) din Articolul 5.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Se consideră oportun aplicarea prevederilor art.5 inclusiv asupra persoanelor juridice ce activează în sectorul agricol, de rând cu alți agenți economici. Totodată, ținem să</p>

			<p>remarcăm că fiecare persoană juridică din sectorul agricol urmează să-și stabilească de sine stătător, (prin acte interne) necesarul minim de numerar vizat la articolul dat din proiect. Stabilirea necesarului dat de numerar se va efectua în dependență de specificul de activitate operațională și rulaje. De asemenea, norma dată din proiect a fost ajustată, în sensul permiterii entităților să-și modifice (de câte ori consideră necesar, prin acte interne) cuantumul necesarului minim de numerar.</p>
ACAP RM	4	<p>Art.5 alin. (1) Nu este clar care ar fi argumentarea privind termenul de 3 zile lucrătoare pentru stabilirea necesarului minim de numerar pentru toți agenții economici, instituțiile organizațiile (fără excepții). O asemenea normă ar presupune aprobarea unei metodologii de determinare și aprobare a minimului respectiv. Or, în dependență de un număr imens de factori, acest necesar minim se poate schimba de la zi la zi pentru același agent economic (de exemplu, necesitatea plății salariului, achitării pentru achiziții de producție agricolă, eliberarea numerarului spre decontare titularilor de avans etc.). Existența unei asemenea norme în lege va conduce inevitabil la abordări formale din partea entităților prin aprobarea unei limite exagerate de necesitate de numerar, pentru a acoperi oricare necesități posibile în viitorul imprevizibil. Considerăm că funcționalitatea acestei norme este compromisorie.</p>	<p>Se acceptă parțial. Fiecare persoană ce cade sub incidența proiectului de lege propus urmează să-și stabilească de sine stătător, (prin acte interne) necesarul minim vizat la articolul dat din proiect, în dependență de specificul său de activitate operațională și rulaje. De asemenea, norma dată din proiect a fost ajustată, în sensul permiterii entităților să-și modifice (de câte ori consideră necesar, prin acte interne) cuantumul necesarului minim de numerar.</p>
EBA RM	5	<p>Norma redată la art. 5 alin. (1) din proiectul de Lege, privind specificarea obligației persoanelor stabilite la art. (2) alin. (1) lit. a)-f) din același proiect, de a stabili necesarul de numerar minim pentru efectuarea decontărilor pentru 3 zile lucrătoare, induce în eroare și creează dificultăți în activitatea operațională a agentului economic, în special în cazul în care acesta deține mai multe subdiviziuni (spre exemplu mai mult de 10).</p>	<p>Se acceptă parțial. Fiecare persoană ce cade sub incidența proiectului de lege propus urmează să-și stabilească de sine stătător, (prin acte interne) necesarul minim vizat la articolul dat</p>

			<p>Dificultatea e și de ordin procedural din motiv, că nu este indicată și procedura cum ar urma să fie identificat suma în numerar necesară pentru 3 zile lucrătoare (pentru fiecare subdiviziune sau fiecare casă în parte). Astfel, ținând cont de argumentele expuse, considerăm oportun excluderea normei date sau redarea art. 5 alin. (1) într-o redacție explicită și non-ofensivă activității operaționale.</p>	<p>din proiect, în dependență de specificul său de activitate operațională și rulaje. De asemenea, norma dată din proiect a fost ajustată, în sensul permitterii entităților să-și modifice (de câte ori consideră necesar, prin acte interne) cuantumul necesarului minim de numerar.</p>
	AIM	6	<p>Articolul 5. Stabilirea unui termen atât restrâns (3 zile) pentru stabilirea necesarului de numerar, necesită planificare financiară zilnică privind fluxul de numerar, ceea ce în special pentru IMM-uri implică alocarea de resurse suplimentare. Propunem extinderea termenului de la 3 zile lucrătoare la 30 zile calendaristice.</p>	<p>Se acceptă parțial. Fiecare persoană ce cade sub incidența proiectului de lege propus urmează să-și stabilească de sine stătător, (prin acte interne) necesarul minim vizat la articolul dat din proiect, în dependență de specificul său de activitate operațională și rulaje. De asemenea, norma dată din proiect a fost ajustată, în sensul permitterii entităților să-și modifice (de câte ori consideră necesar, prin acte interne) cuantumul necesarului minim de numerar.</p>
	BNM	7	<p>La art. 5 din proiectul de lege, menționăm că este interpretabilă prevederea care reglementează obligativitatea de stabilire a necesarului minim pentru efectuarea decontărilor pentru 3 zile lucrătoare. Astfel, nu este clar cum va fi stabilit acest „necesar minim de numerar” de către subiecții stabiliți în proiectul de lege, cum se va acționa în cazul în care necesarul minim de numerar nu va fi suficient. La fel, nu este clară excepția aplicabilă acestei prevederi și anume derogarea prevăzută la art. 7 alin. (1) care stabilește efectuarea decontărilor în numerar <u>nelimitat</u>. Opinăm că unele situațiile prevăzute la art. 7 alin. (1), par a se încadra la posibilitatea de programare/stabilire a minimului necesar pentru efectuarea decontărilor în numerar (spre exemplu: achitarea obligațiunilor fiscale, efectuarea decontărilor cu instituțiile și autoritățile publice, onorarea obligațiilor față de bănci, etc.). Propunem revizuirea normei de la art. 5 alin. (2) în acest context. Suplimentar, menționăm că nu este clar nici mecanismul prin care Serviciul Fiscal va stabili</p>	<p>Se acceptă parțial. Fiecare persoană ce cade sub incidența proiectului de lege propus urmează să-și stabilească de sine stătător, (prin acte interne) necesarul minim vizat la articolul dat din proiect, în dependență de specificul său de activitate operațională și rulaje. De asemenea, norma dată din proiect a fost ajustată, în sensul permitterii entităților să-și modifice (de câte ori consideră necesar, prin acte interne) cuantumul</p>

			încălcarea de la acest articol și cum va aplica sancțiunea stabilită la art. 9 alin. (5) din proiectul de lege.	necesarului minim de numerar.
	Ministerul Justiției	8	<p>Atenționăm că, titlul art. 5 este în disonanță cu conținutul acestuia și induce în acest sens percepții eronate, nereflectând în totalitate esența prevederilor din articolul respectiv. În acest sens, se va reține cerința cu referire la titlul unui articol dintr-un act normativ, prevăzută de art. 51 alin. (2) din <i>Legea nr. 100/2017</i> care stabilește că „(2) Denumirea articolului cuprinde cuvântul „articolul” și numărul de ordine al acestuia, <u>precum și exprimă succint obiectul de reglementare, fără a avea o semnificație proprie în conținutul articolului.</u>” și se va recurge la o redenumire corespunzătoare a art. 5 din proiect.</p> <p>La fel, comunicăm că acest articol instituie obligația de a stabili minimul necesar de numerar pentru efectuarea decontărilor pentru 3 zile lucrătoare cu depunerea excedentului rămas într-un cont de plăți deschis la prestatorii de servicii de plată. La modul practic, acesta ar presupune ca persoanele fizice care desfășoară activitatea profesională în sectorul justiției urmează să se adreseze la fiecare 3 zile lucrătoare la prestatorii de servicii de plată pentru eliberarea numerarului necesar/depunerea excedentului de numerar, ceea ce va genera cheltuieli nejustificate de timp și resurse în detrimentul acordării asistenței juridice a cetățeanului, ceea ce într-un final ar putea avea și un efect colateral, care se va manifesta în scumpirea serviciilor prestate de acești profesioniști.</p> <p>Mai mult ca atât, prevederea data este una ambiguă și interpretabilă, or, mărimea minimului necesar de numerar pentru fiecare persoană fizică care desfășoară activitatea profesională în sectorul justiției/sănătății, poate fi diferită și imprevizibilă pentru fiecare zi în parte, în funcție de numărul de acte îndeplinite, categoria solicitanților, specificul economic, perioada anului, numărul de clienți și, respectiv, onorarii achitate, iar stabilirea acesteia este subiectivă și relativă. Aspectul dat îndeosebi prezintă importanță în contextul în care la art. 9 alin. (5) din proiect sunt prevăzute sancțiuni</p>	<p>Se acceptă. Titlul art. 5 a fost modificat reieșind din obiecția prezentată.</p> <p>Se acceptă parțial. Fiecare persoană ce cade sub incidența proiectului de lege propus urmează să-și stabilească de sine stătător, (prin acte interne) necesarul minim vizat la articolul dat din proiect, în dependență de specificul său de activitate operațională și rulaje. De asemenea, norma dată din proiect a fost ajustată, în sensul permiterii entităților să-și modifice (de câte ori consideră necesar, prin acte interne) cuantumul necesarului minim de numerar.</p>

			<p>pentru nerespectarea prevederii date sub forma de amendă de la 500 lei până la 5 000 lei. În lipsa unor criterii clare privind determinare a minimului de numerar și a marjei largi de stabilire a amenzii, se acordă o discreție excesivă Serviciului Fiscal de Stat în aplicarea sancțiunilor în condițiile în care nu sunt clare condițiile de individualizare a răspunderii juridice în temeiul acestei legi. Totodată, prevederile art. 5 sunt lacunare în privința modului stabilirii necesarului (sub forma unui act aprobat de conducătorul entității) și a termenului pentru a depune în cont numerarul ce depășește necesarul minim stabilit. Astfel, spre exemplu în cazul în care în a treia zi numerarul depășește necesarul stabilit anterior, dar pentru următoarele 3 zile surplusul va fi necesar și inclus în limita minimă următoare, nu se consideră judicioasă depunerea acestui surplus în cont pentru a-1 extrage imediat pentru perioada următoare. Mai mult, prevederile art. 5 nu sunt corelate cu prevederile de la art. 7 ce permit achitări în numerar nelimitat pentru anumite situații. Astfel, numerarul ce depășește necesarul stabilit pentru 3 zile lucrătoare nu va fi necesar de depus în cont în situația în care respectivul urmează a fi utilizat în scopurile indicate la art. 7 alin. (1).</p>	
	ABM	9	<p>Similar practicii României se propune exceptarea băncilor de la aplicarea prevederilor legii pentru activitățile autorizate de BNM, inclusiv exceptarea de la aplicarea art.5 al Legii, în partea ce ține de stabilirea necesarului de numerar pentru 3 zile lucrătoare și depunerea excedentului de numerar într-un cont de plăți, în moneda respectivului cont de plăți.</p> <p>Propunerea derivă din rolul specific al băncilor în procesul de circulație a numerarului și necesitatea de a dispune permanent de numerar pentru a asigura cererea clienților, atât în monedă națională, câtși în diferite valute străine.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Entitățile menționate urmează să respecte, de rând cu ceilalți agenți economici vizați prin proiect prevederile propuse. Suplimentar, stabilirea necesarului de numerar se va efectua în dependență de specificul de activitate operațională și rulaje, iar un quantum expres stabilit prin Lege ar putea reprezenta o sumă fie prea mică, fie prea mare pentru diferite entități. Totodată, norma dată din proiect a fost ajustată, în sensul permiterii entităților să-și modifice (de câte ori consideră necesar) quantumul necesarului minim de numerar.</p>
Articolul 6. Limite de efectuare a decontărilor în numerar	Uniunea Avocaților din	1	<p>Considerăm drept nejustificat și discriminatoriu modul în care proiectul de lege permite anumitor categorii de persoane plăți, implicit încasări contragenților acestora, în numerar în mărime de 100</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Limitele propuse s-au stabilit reieșind din</p>

<p>(1) Persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. a- f), sunt în drept:</p> <p>a) să efectueze, în raport cu alte persoane juridice sau persoane fizice care desfășoară activitate de întreprinzător și/sau profesională în sectorul justiției/sănătății, plăți în numerar în sumă ce nu depășește 100 000 de lei cumulativ lunar. Limitarea sumei nu se aplică pentru depunerea de numerar în conturile deschise la prestatorii de servicii de plată.</p> <p>b) să efectueze plăți în favoarea unei persoane fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, în numerar în sumă ce nu depășește 100 000 lei cumulativ lunar, cu excepțiile specificate la lit. f) și g) din prezentul alineat.</p> <p>f) să efectueze plăți sub formă de dividende către toți asociații/acționarii în numerar în sumă ce nu depășește 100 000 de lei anual;</p> <p>g) să efectueze plăți în temeiul contractelor de împrumut către toți debitorii în numerar în sumă ce nu depășește 100 000 lei anual.</p>	<p>Republica Moldova</p>		<p>mii lei lunar, iar altor categorii de subiecți ai legii anual. De exemplu, persoanele fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, art. 6 alin. (1) lit. b) din proiect, au dreptul să încaseze în numerar 100 mii lei cumulativ lunar, iar un avocat din cadrul unui cabinet de avocat, care la fel are statut de persoană fizică care nu desfășoară activitate de întreprinzător, au dreptul să încaseze plăți în numerar în sumă ce nu depășește 100 mii lei anual. Conform lit. a) alin. (1) art. 6, subiecților prevăzuți la art. 2 alin. (1) lit. a- f) din proiectul legii ar rezulta ca, un avocat poate încasa în numerar onorarii de la clienții săi persoane juridice și persoane fizice care desfășoară activitate de întreprinzător, și de la persoanele fizice care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției/sănătății (subiecții prevăzuți la art. 2 alin. (1) lit. a- f)) în sumă de 100 mii lei lunar, iar în cazul clienților persoane fizice altele decât cele menționate anterior, doar 100 mii lei anual.</p>	<p>specificul activității persoanelor asupra cărora urmează să se aplice proiectul de Lege propus.</p>
<p>f) să efectueze plăți sub formă de dividende către toți asociații/acționarii în numerar în sumă ce nu depășește 100 000 de lei anual;</p> <p>g) să efectueze plăți în temeiul contractelor de împrumut către toți debitorii în numerar în sumă ce nu depășește 100 000 lei anual.</p> <p>(2) Persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. f) sunt în drept să încaseze plăți în numerar pentru serviciile prestate de la un beneficiar de servicii sau reprezentant al acestuia în sumă ce nu depășește 100 000 lei anual.</p> <p>(3) Persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. g) sunt în drept să efectueze achitarea în numerar pentru bunul imobil/mijlocul de transport procurat doar dacă valoarea de procurare nu depășește 300 000 lei, inclusiv în situația în care achitarea are loc în rate.</p>	<p>Centrul Național Anticorupție</p>	<p>2</p>	<p>Se propune excluderea prevederilor art.6 alin.(1) lit. f) al proiectului. Intervenția propusă, se încadrează în agenda legislativă a Guvernului ce vizează digitalizarea constantă a economiei și amplificarea acțiunii măsurilor de diminuare a volumului tranzacțiilor în numerar în economia națională și intervine în contextul aprecierii riscurilor aferente gradului sporit de anonimitate asigurat de tranzacțiile cu numerar. Potrivit raportului SFS „Rezultatele prezentării declarațiilor cu privire la impozitul pe venit pentru anul 2022”, în anul 2022, dividendele au ocupat o pondere semnificativă (13%) în structura dividendelor de venit ale persoanelor fizice. Mai mult ca atât, tendința din ultimul an se manifestă prin accentuarea sursei respective în masa totală a veniturilor, și anume: de la 11% în anul 2021 la 13% în anul 2022. În total, în anul 2022, 12 692,11 mln au fost îndreptați către persoane fizice sub forma de dividende din activitatea întreprinderilor deținute. Comparativ cu anul precedent, s-a înregistrat o rată de majorare considerabilă în mărime de 34,63% (3 264,97 mln lei), adică de la 9 427,14 în anul 2021 până la 12 692,11 mln lei. În primele 5 luni din anul 2023, dividendele achitate în folosul persoanelor fizice rezidente au constituit în total 4 274,1 mln lei. Ponderea acestor venituri rămâne a fi o sursă importantă în categoria de venituri ale persoanelor fizice. Astfel, dividendele au ocupat 10% din totalul veniturilor achitate de persoane juridice rezidente. Totodată, datele fiscale indica un nivel semnificativ de plăți în luna mai din a.c., astfel persoanele fizice au beneficiat cu 36% (263,2 mln lei) mai mult decât în luna ianuarie și cu 14% (126,08 mln lei) mai mult decât în luna aprilie a.c. Apreciind prin prisma concluziilor analizei strategice, efectuate de către subdiviziunea specializată a CNA, privind condamnările adoptate în cursul anului 2022 în cauze de corupție și acte conexe, precum și fapte coruptibile (https://cna.md/public/files/AS-sentinte-de-coruptie-0227ad0a.pdf),</p>	<p>Nu se acceptă. Norma dată vizează entități mici, care nu implică un risc semnificativ în sensul proiectului propus.</p>

			se consideră relevantă reconsiderarea prevederilor art.6 alin.(2) al proiectului vis-a-vis de persoanele fizice care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției.	
	Serviciul Fiscal de Stat	3	Se propune completarea art. 6 alin. (1) cu lit. h) cu următorul conținut: "să încaseze plăți de la o persoană fizică care nu desfășoară activitate de întreprinzător, în numerar în sumă ce nu depășește 100 000 lei "	Se acceptă. Proiectul a fost completat conform propunerii.
	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	4	La art. 6 alin. (1) lit. g), este necesar de a specifica sintagma „toți debitorii”.	Se acceptă. Sintagma „către toți debitorii” a fost exclusă din norma dată.
	Uniunea Avocaților din Republica Moldova	5	Propunem reformularea normei juridice, astfel încât limitarea „achitării” sau plății în numerar să se raporteze nu la "valoarea de procurare", ci la mărimea plății nemijlocite, or conform alin. (2) art. 2 din proiect prin plată, în sensul proiectului legii date, se înțelege orice „ieșire” (noțiune pseudo-contabilă în care nu are un sens juridic exact) de „mijloace bănești”.	Nu se acceptă. Având în vedere scopul și raționamentele ce au stat la baza elaborării proiectului dat de lege, se consideră oportun ca norma dată să se aplice anume valorii de procurare a bunului vizat.
	Camera Notarială din Republica Moldova	6	La art. 6 alin. (3), proiectul prevede dreptul persoanelor fizice de a efectua achitarea în numerar pentru procurarea de bunuri imobile/mijloace de transport doar dacă valoarea de procurare nu depășește suma de 300 000 lei. Pentru implementarea prevederii date este necesar a se puncta unele aspecte practice, or majoritatea tranzacțiilor imobiliare depășesc valoarea de 300 000 lei. Instituțiile bancare nu autorizează efectuarea transferurilor fără a se prezenta un contract care l-ar justifica, iar notarii ar evita autentificarea unui contract de înstrăinare în lipsa dovezilor privind achitarea prețului prin virament (la achitarea prin numerar, părțile prezintă înscrisuri confirmative privind transmiterea prețului în numerar sau se achită în fața notarului), ceea ce va crea un cerc vicios și impedimente cetățenilor la procurarea de mijloace de transport și imobile. Pentru a evita îndeplinirea unor formalități excesive există probabilitatea ca cetățenii vor evita sa declare prețul real de vânzare, în mod intenționat sub limita de 300 000 lei, condiții în care scopul urmărit privind combaterea evaziunii fiscale va fi greu de realizat.	Nu se acceptă. Persoanele vizate de proiectul dat de Lege vor trebui să se conformeze (eventual prin ajustarea unor procese interne) la normele propuse o dată cu adoptarea și intrarea în vigoare a acestora. Totodată, în scopul asigurării respectării prevederilor propuse, proiectul de Lege prevede inclus un mecanism de control și sancționare în cazul nerespectării reglementărilor.
	AmCham Moldova	7	Art. 6, alin. (1), lit. f), stabilește că persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. a- f), sunt în drept să efectueze plăți sub formă de dividende către toți asociații/acționarii în numerar în sumă ce nu depășește 100 000 de lei anual, ceea ce este contrar pct. 1 al Dispoziției CSE a RM nr. 75 din 19.07.2023, care stabilește, că prin derogare de la [...] profitul net/dividendele se plătește asociaților/acționarilor prin transfer bancar. Potrivit pct. 6 din Dispoziția CSE indicată, această este obligatorie spre executare [...]. Astfel, propunem revizuirea	Nu se acceptă. Dispoziția CSE a Republicii Moldova are efecte doar pe durata stării de urgență. Odată cu ridicarea stării de urgență, normele Dispoziției CSE nu vor mai fi valabile, fapt ce denotă necesitatea

			<p>redacției art.6 alin. (1) lit. f) din proiectul de Lege, sau, odată cu adoptarea Legii este necesară inițierea abrogării pct. 1 din Dispoziția CSE a RM nr. 75/2023. Altfel, aceste două norme contradictorii pe parcursul stării excepționale vor crea mai multe confuzii pe parcursul contoarelor și anume în rândul IMM-urilor.</p> <p>La Art. 6, p. (3), se propune majorarea plafonului pentru achitățile în numerar pentru bunurile imobile/mijloace de transport procurate de la 300 000 lei la 1 000 000 lei cu condiția demonstrării provenienței sursei mijloacelor bănești, inclusiv contractul de credit. Tot aici, sintagma „valoare de procurare” nu este definită. Propunem definirea acesteia, ori substituirea cu „valoarea bunului procurat”.</p>	<p>prevederilor proiectului dat de lege pe aspectul invocat.</p> <p>Nu se acceptă. Entitățile de supraveghere sunt obligate să verifice proveniența banilor. Respectiv, plafonul de 300 mii lei a fost stabilit reieșind din limitele prevăzute de Legea nr.308/2017.</p>
	CIPSA Salciș-Service	8	<p>Ce ține de limitările existente preluate din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi menționăm, că limita numerarului nu e revăzută de 20 ani (limita lunară e doar 8333 lei, mai puțin ca salariul mediu lunar pe economie), și nu se face nicio divizare între entități de diferite mărimi. În articol sânt lacune: lit. (1) b) deja include în sine lit. d) și e), în plus, în lit. d) și e) s-a scăpat cuvântul ”cumulativ”.</p>	<p>Se acceptă. La articolul dat, a fost completat cu cuvântul „cumulativ”.</p>
	ACAP RM	9	<p>Art. 6, Plățile în favoarea persoanelor fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător pot include, de asemenea, plăți salariale, plăți în beneficiul titularilor de avans etc. În cazul în care se are în vedere persoana fizică care nu este angajat al entității, să se concretizeze acest lucru. Art. 7 alin. (1) face excepție de la art. 3, nu și de la art. 6 din proiectul de lege. De introdus excepție de la lit. c), d) și e) din prezentul alineat, norma dată se contrapune cu precedenta (art. 6 alin. (1) lit. b)).</p> <p>Art. 6 alin. (1) lit. f) de exclus, nu este clară necesitatea și argumentarea normei. În Nota informativă la proiectul de lege este menționat că se urmărește sporirea posibilităților de combatere a evaziunii fiscale. Menționăm că achitarea dividendelor, prin orice mijloace, este obiect al declarării în dări de seamă fiscale lunare și anuale, prin urmare riscul de evaziune fiscală este redus la minim în acest aspect. Norma poate fi limitată doar la asociații-persoane juridice.</p> <p>Art. 6 alin. (3) De modificat după cum urmează: Persoanele specificate la art.2 alin. (1) lit. g) sunt în drept să efectueze achitarea în numerar pentru bunul imobil/mijlocul de transport procurat în sumă nu mai mare de 300 000 lei pentru fiecare bun imobil/mijloc de transport, inclusiv în situația în care achitarea are loc în rate.</p>	<p>Se acceptă. Art.7 alin. (1) a fost completat cu derogarea de la art.6 alin. (1) lit. b)-e).</p> <p>Nu se acceptă. Regula instituită la art.6 alin.(1) lit.f) va asigura excluderea situațiilor de evitare a obligațiilor fiscale în procesul achitării cu asociații/ acționarii, respectiv se propune limitarea achităților în numerar sub forma dividendelor.</p> <p>Se acceptă. Ajustat conform propunerii.</p>

	EBA RM	10	<p>Prevederea expusă la art. 6 alin. (1) lit. c), aferentă dreptului persoanelor specificate la art. 2 alin. (1) lit. a- f), de a efectua plăți în favoarea unei persoane fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, <i>în numerar în sumă ce nu depășește 100 000 de lei anual</i> de la predarea deșeurilor și reziduurilor de metale feroase și neferoase, a reziduurilor industriale care conțin metale sau aliaje ale acestora, urmează a fi exclusă din motiv că face dificil exercițiul de a monitoriza plățile efectuate în adresa fiecărei persoane fizice. De asemenea, nu este indicat expres dacă obligativitatea dată se reflectă și aferentă plăților în adresa persoanelor fizice efectuate de către alți agenți economici din domeniul colectării deșeurilor și reziduurilor de metale feroase și neferoase, dacă interpretarea normei e pozitivă în cazul dat respectarea prevederii date va fi imposibilă din motiv că nu se va avea acces la datele contabile a altui agent economic ce e și firesc. Astfel, optăm pentru excluderea normei date ce iscă interpretări duale ale acesteia și respectiv a principiilor consacrate a Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative.</p> <p>Articolul 6 alin. (1), se consideră oportun de a completa cu o prevedere nouă, lit. h) cu următorul conținut: „h) să efectueze plăți în favoarea unei persoane fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, în numerar în sumă ce nu depășește 100 000 de lei cumulativ lunar, în calitate de despăgubiri pentru prejudiciile produse de către persoanele specificate la art. 2 alin. (1) a- f) în desfășurarea activității lor de întreprinzător.”;</p>	<p>Nu se acceptă. Proiectul instituie reguli pentru subiecții determinați de acesta, care la intrarea în vigoare a legii urmează să asigure condițiile necesare pentru executarea legii. Normele propuse prin proiect se aplică la efectuarea nemijlocită a plăților când se va cunoaște care este valoarea acesteia. Totodată, proiectul prevede care sunt subiecții și situațiile când este limitată efectuarea decontărilor în numerar.</p> <p>Comentariu. Situația dată este acoperită de prevederile art. 6 alin. (1) lit. b).</p>
	AIM	11	<p>Art. 6 alin (1) lit. g), în scopul facilitării controlului intern al companiei privind evidența împrumuturilor de la persoanele fizice și aplicării legii respective, precum și corelării cu raportarea la sursele indirecte conform articolului 226¹¹ CodFiscal, propunem limita de 100 000 leilunar în raport pentru fiecare persoană fizică.</p> <p>A se completa Articolul 6 alin. (1) cu lit. h) în următoarea redacție: h) să efectueze plăți în temeiul contractelor de locațiune către o persoană fizică în numerar în sumă ce nu depășește 100 000 lei anual. În vederea asigurării convergenței cu Legea nr.845 din 03.01.1992 (art.6), propunem instituirea dreptului de efectuare a plăților în temeiul contractelor de locațiune către o persoană fizică în numerar în sumă ce nu depășește 100 000 lei anual.</p> <p>Propunem la art. 6 p. (3) majorarea plafonului pentru achitățile în numerar pentru bunuri imobile/mijloace de transport de la 300 000 lei la 1 000 000 lei în cazul demonstrării provenienței sursei - contractul de credit încheiat cu OCN sau bănci.</p>	<p>Se acceptă parțial. Cuvintele „către toți debitorii” au fost excluse din norma dată.</p> <p>Se acceptă. Situația dată este acoperită de prevederile art. 6 alin. (1) lit. b).</p> <p>Nu se acceptă. Entitățile de supraveghere sunt obligate să verifice proveniența banilor. Respectiv, plafonul de 300 mii lei a fost stabilit reieșind din limitele stabilite de Legea nr.308/2017.</p>

Camera de Comerț și Industrie	12	<p>Se solicită completarea art.6 cu lit. h) cu următorul conținut: „<i>sa efectueze plăți pentru retribuirea muncii și altor plăți generate în temeiul relațiilor de muncă, în numerar în suma ce nu depășește 100 000 de lei cumulativ lunar</i>”.</p> <p>Această măsură are drept scop asigurarea transparenței și eficienței la efectuarea decontărilor financiare și reducerea riscurilor asociate manipulării și transportului de numerar.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Situația dată este prevăzută la art. 7 alin. (1) lit. b) care prevede că retribuirea muncii poate fi efectuată în numerar nelimitat.</p>
Confederația Națională a Patronatului	13	<p>La art. 6 alin. (1) lit. f) din proiect, considerăm că limitarea respectivă este foarte mică - nu doar ca mărime absolută, dar și ținând cont de faptul, că această limită se aplică anual, dar și pentru toți asociații în total. Astfel, agenții economici vor fi nevoiți să caute diferite modalități pentru a achita dividende, mai ales cei cu vârste înaintate sau din mediul rural care nu prea utilizează cardul bancar.</p> <p>La art. 6 alin. (3) din proiect, considerăm că la procurarea bunurilor, vor fi intenționat diminuată valoarea acestora, care va duce la pierderi din bugetul de stat, iar persoanele fizice vor fi mai puțin protejate de lege (valabil și pentru art. 6 alin. (2) din proiect). Totodată, sunt necesare precizări, în condițiile în care procurarea imobilului va avea loc până la punerea în aplicare a Legii respective, iar achitarea (totală sau parțială) va avea loc după intrarea în vigoare a acestei Legi.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Regula instituită la art.6 alin.(1) lit.f) va asigura excluderea situațiilor de evitare a obligațiilor fiscale în procesul achitării cu asociații/acționarii, respectiv se propune limitarea achitărilor în numerar sub forma dividendelor.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>În scopul asigurării respectării prevederilor propuse și evitării încălcărilor, proiectul de Lege prevede inclusiv un mecanism de control și sancționare în cazul nerespectării reglementărilor.</p>
BNM	14	<p>La art. 6 din proiectul de lege, observăm că nu a fost reglementată situația când subiecții stabiliți în proiectul de lege, <u>încasează plăți în numerar</u> de la persoane juridice sau persoane fizice care desfășoară sau nu activitate de întreprinzător sau cele care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției și în domeniul sănătății. Urmează a fi evaluată oportunitatea completării proiectului de lege cu o astfel de prevedere.</p> <p>Cu referire la limitele de efectuare a decontărilor în numerar, reglementate expres în acest articol, pe categorii de subiecți, înțelegem că justificarea cuantumului stabilit (suma ce nu depășește 100.000 mii lei la efectuarea plăților în numerar), periodicitatea de efectuarea a plăților (lunar/anual/ cumulativ lunar), precum și sancțiunile aplicate de Serviciul Fiscal de Stat (procentajul stabilit la aplicarea amenzilor), se va regăsi în analiza impactului de reglementare a proiectului de lege. Suplimentar opinăm că urmează a fi completată și nota informativă a proiectului de lege cu astfel de informații care justifică plafoanele stabilite în proiectul de lege.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Art.6 alin.(1) a fost completat cu lit.h) reieșind din propunerea înaintată.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>A fost elaborată analiza impactului de reglementare aferentă proiectului dat, precum și completată nota informativă conform obiecției înaintate.</p> <p>Nu se acceptă.</p>

			<p>Suplimentar, la art. 6, menționăm că prevederile alin. (1) lit. f), conform cărora persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. a-f), sunt în drept să efectueze plăți sub formă de dividende către toți asociații/acționarii în numerar în sumă ce nu depășește 100 000 de lei anual, par să vină în contradicție cu prevederile pct. 1 din Dispoziția nr.75/2023 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, care prevede că profitul net/dividendele se plătește asociaților/acționarilor <u>prin transfer bancar</u>.</p> <p>La alin. (1) lit. g), propunem ca textul „în numerar” să fie inclus imediat după cuvântul „plăți”.</p>	<p>Dispoziția CSE a Republicii Moldova are efecte doar pe durata stării de urgență. Odată cu ridicarea stării de urgență, prevederile Dispoziției CSE vor deveni inaplicabile, fapt ce denotă necesitatea prevederilor proiectului dat de lege la aspectul invocat.</p> <p>Se acceptă. Proiectul a fost completat conform propunerii.</p>
	Ministerul Justiției	15	<p>Cu referire la art. 6, considerăm oportună completarea notei informative cu argumente pertinente care ar permite înțelegerea necesității de a permite anumitor subiecți ai proiectului de lege plăți, implicit încasări contragenților acestora, în numerar în mărime de 100 mii de lei lunar, iar în cazul altor categorii de subiecți ai legii - 100 mii de lei anual. , atenționăm că conform art. 6 alin. lit. a), subiecților prevăzuți la art. 2 alin. (1) lit. a) - f) din proiectul legii li se permite sa plătească în numerar persoanelor fizice care desfășoară activitatea profesională în sectorul justiției/sănătății, iar ultimii, implicit, să încaseze în numerar, 100 mii lei cumulativ lunar. Pe de alta parte, dacă ar fi să reieșim din prevederea de la art. 6 alin. (2) din proiect, încasarea de către persoanele fizice care desfășoară activitatea profesională în sectorul justiției/sănătății a unor plăți în numerar de la un beneficiar de servicii sau reprezentant al acestuia (care ar putea include și persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. a) - f) din proiectul legii) nu poate depăși un plafon de 100 mii lei anual. In acest caz, se creează o ambiguitate de reglementare care va genera la rândul său premisele pentru aplicări neuniforme ale prevederilor legale în cauză și o viciere a scopului avut în vedere odată cu elaborarea acestui act normativ.</p> <p>În mod particular cu referire la plafoanele de 100 mii de lei anual s-a mai remarcat faptul ca nu este clar în ce mod acestea au fost determinate de autorii proiectului ca fiind rezonabile. Tot în contextul acestor plafoane de 100 mii de lei anual care pot fi încasate de la un beneficiar al serviciilor, notarii au precizat că limita data de încasare a numerarului pe parcursul unui an de la un singur solicitant al actelor notariale nu sejustifica și implică ținerea unei evidențe suplimentare privind cuantumul total al plăților notariale achitate de către o persoana fizică pe parcursul unui an, pentru a monitoriza dacă s-a ajuns sau nu la limita de 100 mii de lei prevăzută de lege. S-a reiterat faptul ca, notarii nu țin o evidenta a actelor notariale</p>	<p>Se acceptă. Limitele prevăzute la art.6 din proiect au fost stabilite reieșind din specificul de activitate al persoanelor ce urmează să cadă sub incidența proiectului de Lege propus.</p> <p>Nu se acceptă. Persoanele vizate de proiectul dat de Lege vor trebui să se conformeze (eventual prin ajustarea unor procese interne) la normele propuse o dată cu adoptarea și intrarea în vigoare a acestora.</p>

		<p>îndeplinite după fiecare solicitant pentru a putea realiza o monitorizare pe anumite intervale de timp (anual), ci doar înregistrarea actelor și acțiunilor îndeplinite. Prin urmare, mecanismul propus de plafonare nu este potrivit specificului activității notariale și s-ar impune o revizuire a acestuia.</p> <p>La alin. (2), considerăm oportună revizuirea acesteia, astfel încât să fie clarificat dacă art. 6 alin. (2) se referă doar la onorarii sau și la alte plăți percepute de către subiecții respectivi . de la persoane. Cu titlu de exemplu în acest sens, reprezentanții notarilor au remarcat faptul ca pe lângă plata notarială, pentru actul sau acțiunea îndeplinită, notarul mai încasează taxa de stat și, după caz, plata pentru îndeplinirea actelor notariale (cheltuieli pentru accesarea registrelor de publicitate, expedierea notificărilor și interpelărilor etc.). Încasările în numerar efectuate de către notar nu înglobează doar încasarea plății notariale, care reprezintă remunerarea muncii notarului pentru asistența notarială acordată, ci și alte plăți pe care notarul este obligat să le verse în termenii prevăzuți de lege în bugetul de stat, și care în majoritatea cazurilor depășesc mărimea plății notariale. În aceste condiții atingerea plafonului limitativ privind încasarea numerarului va fi accelerată din contul încasării taxei de stat.</p> <p>La fel, cu referire la art. 6 alin. (3), considerăm oportună reformularea acesteia, astfel încât limitarea „achitării” sau plății în numerar sa se raporteze nu la „valoarea de procurare”, ci la mărimea plății nemijlocite, or, conform art. 2 alin. (2), prin plata, în sensul proiectului legii date, se înțelege orice „ieșire” de „mijloace bănești”.</p> <p>La alin. (3) considerăm necesară completarea acestui alineat prin introducerea metodei de verificare și pentru persoanele fizice, astfel pentru bunurile imobile vor fi responsabili notarii în procesul de autentificare a contractelor de vânzare-cumpărare și pentru mijloacele de transport, Agenția Servicii Publice, în procesul înregistrării transferului dreptului de proprietate. Propunem următoarea redacție: „Notarii, în procesul autentificării contractelor de vânzare-cumpărare pentru bunurile imobilele ce depășesc suma de 300 000 lei, au obligația de a se asigura că plata a fost efectuată prin virament, în caz contrar nu va autentifica contractul. Agenția de Servicii Publice, în procesul înscrierii transferului dreptului de proprietate asupra mijloacelor de transport ce depășesc suma de 300 000 lei, au obligația de a se asigura că plata a fost efectuată prin virament, n caz contrar nu va înregistra în Registrul de stat dreptul de proprietate.”.</p>	<p>Nu se acceptă. Conform legislației, notarii au obligația de a ține evidența financiar-fiscală în raport cu activitatea desfășurată. Respectiv, precum și având în vedere scopul proiectului propus, odată cu adoptarea și intrarea în vigoare a normelor propuse, aceștia urmează să se conformeze și să aplice reglementările vizate.</p> <p>Nu se acceptă. Având în vedere scopul și raționamentele ce au stat la baza elaborării proiectului dat de lege, se consideră oportun ca norma dată să se aplice anume valorii de procurare a bunului vizat.</p> <p>Se acceptă. Art. 6 alin. (3) a fost completat conform propunerii.</p>
--	--	---	---

			<p>La art.6 alin.(1) lit. a) din Lege se propune excluderea sintagmei „Limitarea sumei nu se aplică pentru depunerea de numerar în conturile deschise la prestatorii de servicii de plată.” deoarece punctul respectiv se referă la interacțiunea dintre persoane juridice și/sau persoane fizice care desfășoară activitate de întreprinzător sau profesională, care dețin conturi la prestatorii serviciilor de plată, și nu se necesită excepție în cazul dat.</p> <p>Respectiv, persoanele respective vor efectua aceste operațiuni prin virament utilizând-și conturile bancare sau conturile la alți prestatori de servicii de plată, fiind asigurat în acest sens scopului Legii - întărirea disciplinei financiare prin ordonarea operațiunilor în numerar, concomitent promovarea unei culturi fără numerar.</p> <p>În cazul în care autorul consideră oportun menținerea excepției date pentru persoane fizice cetățeni (depunerea pe contul deschis la bănci sau la alt prestator de servicii de plată a vânzătorului), aceasta urmează a fi specificată expres și introdusă la un alt punct sau articol separat.</p> <p>La art.6 alin. (1) lit. a) necesită să fie incluse clarificări dacă limita se aplică per client sau per total clienți.</p>	<p>Nu se acceptă. Se consideră necesar menținerea normei date în vederea facilitării depunerii numerarului în conturile bancare și de plăți fără careva interdicții.</p>
	ABM	16	<p>La art.6 alin. (1) lit. f) se propune includerea formulei prevăzute în Dispoziția Comisiei Excepționale a Republicii Moldova nr. 75 din 19.07.2023, privind limitarea plății dividendelor în numerar. În cazul în care propunerea nu se va menține atunci urmează să fie incluse clarificări dacă limita se aplică per acționar/fondator sau fie per total acționari/fondatori.</p> <p>La art. 6 (1) lit. c)-g) și art. 6 alin. (3), menționam că băncile nu au posibilitatea implementării unor instrumente de monitorizare a limitelor care se impun, respectiv urmează să fie prevăzut clar că responsabilitatea revine subiecților parte a tranzacțiilor, iar băncile sau alți prestatori ai serviciilor de plată nu sunt pasibile sancțiunilor prevăzute de legea dată;</p> <p>La art. 6 alin. (1) lit. g), necesită să fie incluse clarificări dacă limita se aplică per debitor sau per total debitori.</p> <p>La art. 6, alin. (3) întrucât, sintagma “valoare de procurare” nu este definită, se propune fie definirea acesteia, fie substituirea prin sintagma “valoarea bunului procurat”.</p>	<p>Se acceptă parțial. Conform normei propuse, limita se aplică tuturor plăților efectuate lunar, cumulativ, în numerar.</p> <p>Nu se acceptă. Dispoziția CSE a Republicii Moldova are efecte doar pe durata stării de urgență. Odată cu ridicarea stării de urgență, prevederile Dispoziției CSE vor deveni inaplicabile, fapt ce denotă necesitatea prevederilor proiectului dat de lege la aspectul invocat.</p> <p>Nu se acceptă. Entitățile menționate urmează să respecte, de rând cu ceilalți agenți economici vizați prin proiect prevederile propuse în cazul propriilor tranzacții.</p> <p>Se acceptă. Cuvintele „către toți debitorii” au fost excluse.</p> <p>Se acceptă. Norma a fost modificată conform propunerii.</p>

<p>Articolul 7. Efectuarea decontărilor în numerar nelimitat</p> <p>(1) Prin derogare de la prevederile art. 3 al prezentei legi, persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. a- f) sunt în drept să efectueze achitarea în numerar nelimitat în următoarele cazuri:</p> <p>a) retribuirea muncii și altor plăți generate în temeiul relațiilor de muncă;</p> <p>b) onorarea obligațiilor față de bănci;</p> <p>c) efectuarea decontărilor cu instituțiile și autoritățile publice;</p> <p>d) cauțiuni, garanții, alte plăți în cadrul cauzelor penale efectuate către instituțiile și autoritățile publice;</p> <p>e) achitarea obligațiilor fiscale, plăților, amenzilor față de bugetul public național.</p> <p>(2) Persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. a- f) sunt în drept să păstreze în casierie numerarul extras pentru efectuarea plăților menționate la alin. (1) numai pe un termen de cel mult 5 zile lucrătoare, inclusiv ziua eliberării numerarului din conturile bancare/conturile de plăți.</p>	<p>Uniunea Avocaților din Republica Moldova</p>	<p>1</p>	<p>Cu referire la art. 7 alin. (1) lit. b) nu este clar de ce se permite efectuarea plăților („achitarea” conform noțiunii utilizate în textul proiectului) în numerar nelimitat doar pentru onorarea obligațiilor față de bănci, nu și față de alte societăți prestatorii de servicii de plata (conform noțiunii utilizate la art.11 din proiect), organizații de creditare nebanară, asociațiile de economii și împrumut. Tratatamentul diferit propus necesită o argumentare rezonabilă în nota informativă.</p> <p>La lit. d) art. 7 alin. (1) limitarea plăților în numerar pentru orice cauțiuni, garanții și alte plăți doar în cadrul cauzelor penale nu ține cont de faptul că plăți similare pot fi necesare și în cazul oricăror altor cauze examinate de instanțele de judecată.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Norma dată a fost completată cu „ organizații de creditare nebanară și asociații de economii și împrumut, care decurg din activitatea de creditare și depunere a depozitelor”.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Norma dată a fost propusă reieșind din frecvența plăților în cadrul diverselor cauze (penale, contravenționale).</p>
<p>(2) Persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. a- f) sunt în drept să păstreze în casierie numerarul extras pentru efectuarea plăților menționate la alin. (1) numai pe un termen de cel mult 5 zile lucrătoare, inclusiv ziua eliberării numerarului din conturile bancare/conturile de plăți.</p>	<p>Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării</p>	<p>2</p>	<p>La art. 7. Normele expuse urmează a fi revizuite, dat fiind faptul că norma expusă la alin. (1) nu stabilește nici un termen în cadrul căruia persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. a) – f) sunt în drept să efectueze achitarea în numerar nelimitat, pe când norma de la alin. (2) prevede că persoanele în cauză sunt în drept să păstreze în casierie numerarul extras pentru efectuarea plăților numai pe un termen de cel mult 5 zile lucrătoare. La alin. (1), lit. a), considerăm oportun de a clarifica care „alte plăți generate în temeiul relațiilor de muncă” se vor achita în numerar. Obiecție valabilă și pentru norma expusă la lit. d).</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Achitățile prevăzute la art.7 alin. (1) urmează a fi efectuate astfel încât să se asigure respectarea normelor de la alin. (2) al aceluiași articol.</p>
	<p>AmCham Moldova</p>	<p>3</p>	<p>Art. 6, lit. g) prevede limitarea la 100 000 lei anual a sumei achitate în temeiul contractelor de împrumut către toți debitorii. Creditarea persoanelor fizice și juridice reprezintă activitatea de bază a organizațiilor de creditare nebanară cu posibilitatea de acordare a împrumuturilor în numerar în sumă mai mare de 100 000 lei. Respectiv, este necesară completarea art. 7 „Efectuarea decontărilor în numerar nelimitat” cu o excepție și pentru OCN-uri așa cum este prevăzut și pentru bănci, în calitate de instituții care pot efectua decontări în numerar nelimitat, cu concretizarea că decontările cu numerar la OCN-uri pot fi efectuate nelimitat, atât pentru onorarea obligațiunilor clienților față de OCN-uri cât și debursarea creditelor în numerar clienților OCN-urilor indiferent de statutul juridic al clienților (persoane fizice care nu practică activitate de întreprinzător, persoane fizice care practică activitate de întreprinzător, persoane juridice). Astfel, prevederile art. 6 „Limitele de efectuare a decontărilor în numerar”, pct. (1) nu ar crea impedimente în deservirea clienților OCN-urilor, persoane fizice și persoane juridice. Începând cu data de 01 iulie 2023, activitatea OCN-urilor este reglementată și supravegheată de Banca Națională a Moldovei, de rând cu celelalte sectoare a serviciilor financiare, respectiv o tratare diferențiată a acestui sector va impune condiții de concurență</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Norma dată a fost completată cu „ organizații de creditare nebanară și asociații de economii și împrumut, care decurg din activitatea de creditare și depunere a depozitelor”.</p>

		<p>neloială cu impedimente și restricții nejustificate pentru deservirea clienților. Suplimentar, notăm că art. 10 pct. 9 din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi dispune: „<i>Limitarea sumei prevăzute la articolul 6 nu se aplică pentru depunerea de numerar în conturile deschise la bănci, asociații de economii și împrumut sau la prestatorii de servicii de plată care sunt autorizați de autoritatea competentă, inclusiv prin automatele de încasări în numerar.</i>” Pe de altă parte, prin art. I din Legea nr. 212/2023 pentru modificarea unor acte normative (ce vizează politica bugetar-fiscală), s-a amendat norma respectivă (art. 10 pct. 9 din Legea nr. 845/1992), în vigoare 01.01.2024. Astfel, legiuitorul a extins categoria entităților aferent cărora nu se va aplica restricțiile valorice stabilite la art. 6 din Legea nr. 845/1992, acestea fiind următoarele entități: bănci, organizații de creditare nebankare, asociații de economii și împrumut sau la prestatorii de servicii de plată. În aceste condiții, constatăm că proiectul de lege privind efectuarea decontărilor în numerar va reintroduce restricțiile existente pentru sectorul organizațiilor de creditare nebankare, iar amendamentul din art. 10 pct. 9 va deveni desuet. Prin urmare, sectorul este îngrijorat că legiuitorul nu este consecvent în politicile sale, odată ce a stabilit recent excepțiile la operațiunile în numerar pe segmentul nebankar.</p> <p>La Art. 7, p. (1), lit. a), se propune completarea cu achitățile pentru deplasări, delegări, participarea peste hotare la târguri și expoziții, etc. În cadrul acestor deplasări și delegări angajatul suportă costuri de amenajare, telefon, internet, hotel, transport de produse pe teritoriu străin, reparații auto, benzină, etc. respectiv, acestea urmează a fi prevăzute în proiect.</p> <p>La Art.7 p. (1), lit. b), propunem să fie concretizat ce obligații față de bănci se permite a fi onorate în numerar, nelimitat: doar obligațiile debitorului privind achitarea plăților aferente creditelor acordate sau și oricare alte obligații – de exemplu, obligațiile din contractele de vânzare-cumpărare a bunurilor gajate, din contractele de depozit, etc. Totodată, considerăm necesară stabilirea unor limite aferente acestei norme, cum ar fi: a) achitarea în numerar a obligațiilor față de bănci, pentru persoane juridice (agenți economici); b) limitarea sumei de achitare în numerar a obligațiilor față de bănci, pentru persoane fizice.</p> <p>Se propune corelarea termenului prevăzut la art. 7, p. (2) cu termenul prevăzut la art. 5, p. (1) și utilizarea în ambele cazuri a termenului de 30 zile. De asemenea, urmează a fi clarificat dacă condiția de termen și sumă este aplicabilă pentru casieria entității ori per subdiviziune. Tot aici, urmează a fi stabilit modul de abordare a „numerarului în expediție” cont 245, versus „numerarul în casierie” cont 241, și care sold va fi analizat pentru raportare (ex. 241, 244, 245).</p>	<p>Nu se acceptă. Pentru situațiile descrise devin incidente normele prevăzute la art.6 alin. (1) lit.b).</p> <p>Se acceptă. Norma dată a fost completată cu cuvintele „care decurg din prestarea serviciilor financiare”.</p> <p>Se acceptă parțial. Termenul prevăzut la art.5 vizează situațiile de depășire a necesarului de numerar și nu se consideră oportun echivalarea termenilor (de la</p>
--	--	--	--

				art. 5 și art. 7), întrucât se au în vedere situații diferite.
	CIPSA Salciș-Service	4	Solicităm respectuos, completarea <u>art.7 Efectuarea decontărilor în numerar nelimitat</u> cu lit. f) achitarea plății de arendă a terenurilor agricole. Este foarte dificil în perioada în care se efectuează această plată, să planifici cu exactitate suma de numerar necesară, mai mult, încă de ținut cont de termenii indicați în art. 7 cifra (2); art.8 cifra (1); (2). Propunem insistent de făcut o paranteză aparte pentru persoanele juridice care activează în domeniul agricol, și anume cu eliberarea plății de arendă. Rugăm insistent anularea aplicării pentru persoanele juridice ce activează în domeniul agricol cifra (2) din Articolul 7.	Nu se acceptă. Având în vedere scopul proiectului propus, se consideră oportun ca sub incidența prevederilor date să cadă inclusiv sectorul agricol și plățile aferente acestuia.
	ACAP RM	5	Art. 7 alin. (2) De exclus sau de majorat termenul de păstrare a numerarului. Norma contravine normei art. 5 alin. (1) – se stabilesc limite diferite pentru necesitatea de numerar. Perioada de utilizare efectivă a numerarului este o problemă individuală a fiecărei entități. Entitatea nu întotdeauna poate gestiona asemenea aspecte precum perioada de utilizare a numerarului ridicat în anumite scopuri.	Nu se acceptă. Reieșind din scopul proiectului propus, termenul stabilit la art.7 se consideră a fi unul rezonabil.
	EBA RM	6	Articolul 7 alin. (1) din proiect, se consideră oportun de a completa cu o prevedere nouă, lit. c) cu următorul conținut, iar literele c), d) și e), devin respectiv literele d), e) și f): „c) onorarea obligațiilor față de prestatorii de servicii de utilități publice în contextul îndeplinirii de către aceștia a obligațiilor de serviciu public; Propunerile expuse la pct. 3 și pct. 4 a prezentei adresări, au scop de a oferi posibilitate persoanelor specificate la art. 2 alin. (1) a- f), de a-și onora obligațiile față persoana fizică care nu deține un cont bancar și de a efectua în adresa acesteia o plată în sumă ce nu depășește 100 mii lei pentru despăgubirile cuvenite.	Nu se acceptă. Având în vedere scopul proiectului de lege propus, pentru situațiile de plată expuse în propunere urmează a se aplica limitele prevăzute la art.6 din proiectul de lege propus.
	AIM	7	Articolul 7 alin.(1) Dat fiind faptul că activitatea de bază a organizațiilor de creditare nebankară (OCN) este creditarea, solicităm să fie introdusă posibilitatea efectuării decontărilor în numerar nelimitat și față de fie introduse și OCN-uri, de rând cu băncile. În caz contrar, se vor crea condiții inechitabile în activitatea OCN-urilor versus bănci. Articolul 7 alin. (2) Termenul de 3 zile este extrem de restrâns pentru întreprinderile mici și mijlocii, în special pentru cele din localitățile rurale, fiind dificil și costisitor deplasarea până la cea mai apropiată unitate a prestatorului de servicii de plată. Astfel de obligații dificil de îndeplinit vor favoriza nereflectarea vânzărilor oficiale și respectiv, va persista fenomenul economiei tenebre. Propunem majorarea acestui termen la 30 zile.	Se acceptă. Norma dată a fost completată cu „ organizații de creditare nebankară și asociații de economii și împrumut, care decurg din activitatea de creditare și depunere a depozitelor”. Se acceptă parțial. La art.7 alin. (2) prevede un termen de 5 zile lucrătoare pentru păstrarea numerarului.

	Camea de Comerț și Industrie	8	<p>Se solicita excluderea lit. a) din alineatul (1), art. 7 .</p> <p>Se propune substituirea conținutului alin. (2) al art. 7, cu: „Persoanele specificate în art.2 alin. (1) lit. a-j) sunt în drept să păstreze în casierie numerarul extras pentru efectuarea plăților menționate la alin. (1) până la utilizarea acestuia în totalitate”. Conform prevederilor actuale, pentru fiecare retragere de numerar se percepe comision. În cazul efectuării plăților urgente, în lipsa directorului/administratorului, este dificil să fie efectuate plățile în timp real. Respectiv, modificarea propusă permite folosirea numerarului din casieria unității economice în cazul plăților în regim de urgență la momentul necesar.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Reieșind din scopul proiectului propus, termenul stabilit la art.7 se consideră a fi unul rezonabil.</p>
	Uniunea Administratorilor Autorizați din Moldova	9	<p>Propunem completarea art. 7 alin. (1) cu subpunctele în redacția ce urmează:</p> <p>f) la restituirea acontului către ofertantul persoană fizică care nu a fost desemnat câștigător a licitației desfășurate în cadrul unei proceduri de insolvență. Propunerea este justificată de situația când pentru a participa la o licitație desfășurată în cadrul unei proceduri de insolvență, ofertantul persoană fizică depune acontul de participant la licitație direct pe contul de acumulare a administratorului insolvenței/lichidatorului. În cazul când ofertantul persoană fizică nu a fost desemnat câștigător a licitației survine obligația administratorului insolvenței/lichidatorului de a restitui acontul depus, iar persoana fizică nu dispune de cont.</p> <p>g) în cazul distribuirilor efectuate în cadrul procedurilor de insolvență/executare a planului procedurii de restructurare/restructurare accelerată către persoane fizice a căror creanțe au fost validate de instanța de judecată. Problema este generată de aceeași situație când persoana fizică, în acest caz în calitate de creditor al procedurii, validat prin hotărârea instanței de insolvență, definitivă și irevocabilă, nu dispune de cont. Ținând cont, că dreptul persoanei fizice izvorăște din hotărâre judecătorească, considerăm oportun a propune, în aceste cazuri, să fie acceptată achitarea în numerar.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Potrivit proiectului, sumele mai mari de 100 000 lei se vor achita prin transfer. Respectiv, la restituire se va proceda în același mod.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>În cazul raporturilor de muncă se vor aplica prevederile art. 7 alin. (1) lit. a).</p>
	BNM	10	<p>La art. 7 alin. (1) din proiectul de lege, urmează a fi revizuită derogarea și anume, trimiterea la art. 3 din proiectul de lege, această trimitere pare să nu corespundă cu intenția autorului. Suplimentar, menționăm că urmează a fi revizuită această derogare având în vedere și faptul că acest articol conține două alineate, cel de al doilea alineat, fiind aplicabil în orice caz.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Plățile prevăzute la art.7 alin. (1) se propun a fi permise spre efectuare în numerar nelimitat, motiv din care și s-a impus necesitatea precizării derogării de la art.3 din proiect, precum și completarea cu derogarea de la art. 6 alin. (1) lit. b)-e).</p>

	Ministerul Justiției	11	<p>La art. 7 alin. (1) lit. b), relevăm că nu este clar de ce se permite efectuarea plăților („achitarea” conform noțiunii utilizate în textul proiectului) în numerar nelimitat doar pentru onorarea obligațiilor față de bănci, nu și față de alte societăți prestatori de servicii de plată (conform noțiunii utilizate la art. 11 din proiect), organizații de creditare nebancară, asociațiile de economii și împrumut.</p> <p>La lit. d), considerăm că limitarea plăților în numerar pentru orice cauțiuni, garanții și alte plăți doar în cadrul cauzelor penale nu ține cont de faptul că plățile similare pot fi necesare și în cazul oricăror altor cauze examinate de instanțele de judecată (spre exemplu, plata cauțiunii în contextul solicitării suspendării executării unui act administrativ individual contestat, potrivit prevederilor art. 214 alin. (5) din Codul administrativ; cauțiunile prevăzute de Codul de procedură civilă, în contextul solicitării suspendării executării hotărârii atacate cu recurs (art. 435 alin. (2) din Cod) sau în cazul asigurării probelor până la intentarea acțiunii (art. 1272 din Cod)), motiv pentru care propunem revizuirea corespunzătoare a propunerii. Cu titlu general, vom remarca și un pericol global care ar putea fi generat de prevederile de la art. 7, ce a fost remarcat de reprezentanții executorilor judecătorești. Astfel, s-a menționat că excepțiile prevăzute la art. 7 ar putea avea ca efect eludarea urmării sumelor bănești în cadrul unor proceduri prevăzute de lege, or, plățile făcute în numerar nu pot fi urmărite nici de executorii judecătorești, nici de organul fiscal, nici de organul de urmărire penală (cu titlu exemplificativ, se poate de invocat aici o situație când s-ar putea încerca evitarea executării silite a unor creanțe de ordin prioritar celor enumerate în cadrul art. 7 (a se vedea în acest sens categoriile creanțelor prevăzute la art. 145 din Codul de executare) prin invocarea realizării unor plăți în numerar în contextul unor tranzacții ce ar cădea sub incidența art. 7 din proiect).</p>	<p>Se acceptă. Norma dată a fost completată cu „ organizații de creditare nebancară și asociații de economii și împrumut, care decurg din activitatea de creditare și depunere a depozitelor”.</p> <p>Nu se acceptă. Norma dată a fost propusă reieșind din frecvența plăților în cadrul diverselor cauze (penale, contravenționale).</p>
	ANC a AEI	12	<p>Articolul 7, alineat 1, litera (b) de expus în următoarea redacție: "b) efectuarea decontărilor cu băncile și asociațiile de economii și împrumut;". ANC, prin activitatea sa, este abilitată să contribuie la dezvoltarea durabilă a sectorului financiar din zona rurală, susține creșterea și îmbunătățirea calității serviciilor financiare acordate de către asociații membrilor săi. Asociația Națională Centrală întrunește 220 de asociații de economii și împrumut care la rândul lor deservește peste 35 mii membri activi - persoane fizice.</p> <p>Asociațiile de economii și împrumut (AEI), conform prevederilor art. 7 al Legii asociațiilor de economii și împrumut nr. 139/2007, în funcție de categoria licenței pe care o deține, desfășoară activitate operațională de atragere a mijloacelor bănești sub formă de depuneri de economii de la membrii săi, precum și atrage alte mijloace financiare de la creditori cu scopul acordării împrumuturilor către membrii săi. De rând cu aceste operații, AEI mai prestează și servicii</p>	<p>Se acceptă. Norma dată a fost completată cu „ organizații de creditare nebancară și asociații de economii și împrumut, care decurg din activitatea de creditare și depunere a depozitelor”.</p>

			aferente împrumuturilor acordate (încasarea dobânzilor, comisioanelor de acordare și gestionare a contractelor de împrumut), servicii aferente depunerilor acceptate de la membri (plata dobânzilor la depuneri), servicii de intermediere în asigurări în calitate de agent bancassurance . În calitate de agenți de plată (AP) a prestatorilor de servicii de plată nebankari (PSP), asociațiile încasează mijloace bănești de la membrii săi pentru achitarea serviciilor comunale, serviciilor de telecomunicații, plăți aferente bugetului de stat și alte plăți pentru unele bunuri procurate și servicii.	
<p>Articolul 8. Condițiile de eliberare a numerarului din casieria entității</p> <p>(1) Persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. a- f) eliberează numerar spre decontare pentru cheltuieli operaționale și de gospodărire în termene, stabilite de conducătorii acestora, dar nu mai mult de 15 zile.</p> <p>(2) Numerarul neutilizat, eliberat spre decontare, trebuie să fie restituit în casieria entității în termen de 5 zile lucrătoare după expirarea termenului pentru care a fost eliberat.</p> <p>(3) Persoanele care au primit numerar spre decontare sunt obligate să prezinte în contabilitatea entității o dare de seamă, cu anexarea actelor confirmative, privind sumele utilizate.</p> <p>(4) Eliberarea de numerar spre decontare aceleiași persoane se efectuează numai cu condiția prezentării dării de seamă complete asupra sumelor eliberate anterior spre decontare.</p> <p>(5) Persoana responsabilă eliberează banii numai persoanei indicate în documentul primar de plată. Dacă banii se eliberează printr-o procură, întocmită în modul stabilit, în textul dispoziției, după numele, prenumele, patronimicul și codul fiscal al primitorului, persoana responsabilă indică numele, prenumele, patronimicul și codul fiscal al persoanei care primește banii prin procură.</p>	<p>Camera Notarială din Republica Moldova</p>	1	<p>Art. 8 din proiect stabilește anumite restricții privind modul de eliberare a numerarului spre decontare pentru cheltuieli operaționale și de gospodărire, și anume în termene de nu mai mult de 15 zile, cu restituirea numerarului neutilizat în casieria entității în termen de 5 zile lucrătoare după expirarea termenului pentru care a fost eliberat, cu prezentarea dărilor de seama privind sumele utilizate. Considerăm prevederea conținută în alin. (1) neclară și se impune clarificarea referirii la termenul de 15 zile. Reglementările date vor îngreuna semnificativ modul de organizare de către notari a cheltuielilor operaționale și de gospodărire (achiziționarea biroticii, tehnicii de calcul, consumabile) prin impunerea unor formalități nejustificate și absurde. În acest sens, este necesar a se reține că notarii nu dețin o casierie în sensul clasic, fiind catalogați prin lege drept persoane în drept de a efectua încasări în numerar fără aparat de casă. Cheltuielile operaționale și de gospodărire sunt efectuate de regulă tot de către notar, iar parcurgerea unor etape birocratice pentru a dispune de propriile resurse bănești la care are acces tot notarul (eliberare de numerar, prezentarea dării de seama pentru sumele utilizate, întocmirea documentelor primare) nu se justifică și vor genera doar îndeplinirea de înscrisuri suplimentare. În esență se va limita posibilitatea notarului de a-și gestiona propriile resurse bănești pentru acoperirea cheltuielilor necesare desfășurării activității profesionale, dar și a celor personale, ceea ce va restricționa direct autonomia financiară a notarilor.</p>	<p>Se acceptă parțial. Art.8 alin. (1) a fost completat în final cu cuvântul „lucrătoare”, fapt ce presupune o extindere a termenului stabilit inițial prin proiect.</p>
	<p>Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării</p>	2	<p>Normele expuse la art. 8 la alin. (1) „dar nu mai mult de 15 zile”, și la alin. (2) „termen de 5 zile”, afectează activitatea economică a mediului de afaceri. În acest sens, urmează a fi redactată norma expusă în vederea extinderii acestui termen.</p>	<p>Se acceptă parțial. Norma dată a fost completată cu cuvântul ”lucrătoare”, ce presupune o extindere a termenului stabilit inițial.</p>

	AmCham Moldova	3	<p>La Art. 8, p. (1), urmează a fi prevăzute și situațiile de aflare a persoanelor pe perioade îndelungate în deplasare. Situațiile neprevăzute care pot avea loc (accident rutier, defectare camion, amânare zbor, deces, etc.) pot rezulta în depășirea limitelor de timp. Tot aici, au fost prevăzute spre decontare cheltuielile operaționale și de gospodărire. Totuși pe lângă cheltuielile operaționale (711, 712, 713, 714), entitatea suportă cheltuieli neoperaționale (721, 722, 723), cheltuieli administrative, costuri, active, etc. De asemenea, la p. (2) urmează a fi prevăzute situațiile de deplasare îndelungată cât și cazurile în care pot fi pierdute/deteriorate documentele confirmative. În temeiul celor menționate este necesară majorarea limitei de timp prevăzută în articol la 30 zile, cu excepția situației în care angajatul se află în deplasare, detașare pe perioade îndelungate, concediu de boala, deces, etc., când persona nu poate transmite/prezenta darea de seamă în termenul de 30 de zile, ori este necesară obținerea anumitor documente în cazul decesului, accidentelor, etc. La caz, există și situații când clienții solicită returnul mijloacelor bănești și nu se prezintă în termenul prevăzut de 5 zile pentru ridicarea acestora dar vin mai târziu. În sensul aplicabilității p. (3), actualmente se întocmește decontul de avans iar reglementarea documentării este prevăzută de Legea contabilității.</p> <p>Se presupune că redacția Art. 8, p. (5) vizează și persoanele juridice, ca persoane care recepționează mijloace bănești. Astfel, norma urmează a fi completată cu noțiunea „denumirea”. Totodată, propunem excluderea noțiunii „patronimicul” și indicarea inclusiv a „numărului de identificare de stat al persoanei fizice”, înainte de sintagma „codul fiscal al primitorului”.</p>	<p>Nu se acceptă. Având în vedere scopul proiectului de Lege propus, se consideră necesar menținerea redacției alin. (1) în redacția propusă. Totodată, pentru eventuale situații descrise în propunere, la norma dată, s-a specificat că e vorba de zile lucrătoare, fapt ce presupune o extindere a termenului stabilit inițial.</p>
	CIPSA Salciș-Service	4	Rugăm insistent anularea aplicării pentru persoanele juridice ce activează în domeniul agricol cifra (1) și (2) din Articolul 8.	<p>Nu se acceptă. Având în vedere scopul proiectului propus, se consideră oportun ca sub incidența prevederilor date să cadă inclusiv sectorul agricol și plățile aferente acestuia.</p>
	ACAP MD	5	De exclus. De înlocuit cu altă normă, care ar reglementa obligativitatea entității de a stabili reguli de eliberare/returnare a numerarului spre decontare, precum și prezentare a dărilor de seamă de către titularii de avans privind numerarul utilizat. Considerăm că chestiunea eliberării-returnării numerarului spre decontare trebuie să fie reglementată prin norme interne ale entității, iar statul trebuie să aibă o invaziune minimă în activitatea de întreprinzător.	<p>Nu se acceptă. Potrivit prevederilor proiectului propus, la latitudinea persoanelor vizate de proiect va rămâne stabilirea necesarului minim de numerar, și eventual modificarea cuantumului</p>

				acestui în dependență de necesitățile entității.
	AIM	6	<p>Articolul 8. IMM-urile, în special cele micro și mici, sistematizează situația financiară cu aceeași periodicitate ca și cea fiscală – lunar. Respectiv, urmărirea termenului de eliberare a numerarului pentru cheltuieli operaționale, de gospodărie și întocmirea raportării privind utilizarea acestuia implică costuri și timp. Propunem extinderea termenului de la 15 zile la 30 zile calendaristice.</p>	<p>Se acceptă parțial. Art.8 alin. (1) a fost completat în final cu cuvântul „lucrătoare”, fapt ce presupune o extindere a termenului stabilit inițial prin proiect. Luându-se în calcul inclusiv termenul prevăzut la alin. (2), termenul orientativ de restituire a numerarului în casierie este de 20 zile lucrătoare (circa o lună calendaristică).</p>
	Camera de Comerț și Industrie	7	<p>În articolul 8, alin. (1), se propune substituirea sintagmei „nu mai mult de 15 zile” cu „nu mai mult de 30 zile”. În opinia agenților economici extinderea termenului ar oferi persoanelor specificate în art.2 alin. (1) lit. a-f) o flexibilitate mai mare în gestionarea cheltuielilor operaționale și de gospodărire, iar în unele cazuri, activitățile de contabilitate și autorizarea cheltuielilor pot implica un proces mai complex, care necesită timp suplimentar.</p>	<p>Se acceptă parțial. Art.8 alin. (1) a fost completat în final cu cuvântul „lucrătoare”, fapt ce presupune o extindere a termenului stabilit inițial prin proiect.</p>
	Confederația Națională a Patronatului	8	<p>La art. 8 alin. (1) considerăm că acest termen nu este suficient, dar ar fi necesar minim 30 de zile, plus la toate și personal suplimentar, dar și cheltuieli suplimentare. (valabil și pentru art. 8 alin. (2) din proiect).</p>	<p>Se acceptă parțial. Art.8 alin. (1) a fost completat în final cu cuvântul „lucrătoare”, fapt ce presupune o extindere a termenului stabilit inițial prin proiect.</p>
	BNM	9	<p>La art. 8 alin. (1), cu referire la eliberarea numerarului spre decontare, în termene stabilite de conducătorii entității, dar nu mai mult de 15 zile, urmează a fi precizat de când se calculează acest termen de 15 zile. La fel, urmează a fi precizat ce reprezintă acest termen și ce acțiuni sunt necesare a fi îndeplinite de către subiecții stabiliți în proiectul de lege în interiorul acestui termen. La alin. (5), opinăm că textul „întocmită în modul stabilit” urmează a fi precizat sau exclus. La fel, urmează a fi precizată sintagma „în textul dispoziției”, având în vedere că în art. 8 nu se regăsește reglementat o atare dispoziție.</p>	<p>Se acceptă parțial. Art.8 alin. (1) a fost completat în final cu cuvântul „lucrătoare”, fapt ce presupune o extindere a termenului stabilit inițial prin proiect. Se acceptă parțial. După cuvintele „în modul stabilit” s-a completat cu cuvintele „de lege” pentru asigurarea clarității normei.</p>

	Ministerul Justiției	10	<p>Art. 8 Considerăm prevederea conținută la alin. (1) neclară, în acest sens este necesară clarificarea referirii la termenul de 15 zile. Reglementările date vor îngreuna semnificativ modul de organizare a persoanelor fizice care desfășoară activitatea profesională în sectorul justiției a cheltuielilor operaționale și de gospodărie (achiziționarea biroticii, tehnicii de calcul, consumabile) prin impunerea unor formalități nejustificate. În acest sens, este necesar a se puncta că, spre exemplu, notarii nu dețin o „casierie” în sensul clasic, fiind catalogați prin lege drept persoane în drept de a efectua încasări în numerar fără aparat de casă (obiecție valabilă și în alte cazuri similare). Cheltuielile operaționale și de gospodărie sunt efectuate de regula de către notar, iar parcurgerea unor etape birocratice pentru a dispune de propriile resurse bănești la care are acces tot notarul (eliberarea de numerar, prezentarea dării de seama pentru sumele utilizate, întocmirea documentelor primare) nu se justifică și vor genera doar îndeplinirea de înregistrări suplimentare. În esență, se va limita posibilitatea notarului de a-și gestiona propriile resurse bănești pentru acoperirea cheltuielilor necesare desfășurării activității profesionale, dar și a celor personale, ceea ce va restricționa direct autonomia financiară a notarilor. Adicional, se va revizui termenul de „cheltuieli operaționale și de gospodărie” în sensul uniformizării terminologiei.</p>	<p>Se acceptă parțial. Art.8 alin. (1) a fost completat în final cu cuvântul „lucrătoare”, fapt ce presupune o extindere a termenului stabilit inițial prin proiect. Luându-se în calcul inclusiv termenul prevăzut la alin. (2), termenul orientativ de restituire a numerarului în casierie este de 20 zile lucrătoare (circa o lună calendaristică).</p>
	ABM	11	<p>La art. 8 alin.(2) necesită să fie completat, astfel încât să fie clar că se aplică la expirarea termenului din alin.(1) art. 8. Context în care se consideră că, redacția art. 8 alin. (5) din proiectul de lege vizează și persoanele juridice, se propune excluderea noțiunii „patronimicul” și indicarea inclusiv a „numărul de identificare de stat al persoanei fizice/”, înainte de sintagma „codul fiscal al primitorului”.</p> <p>Se propune să fie inclus că această Lege nu aduce derogări sau nu exonerează persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. a- f) de obligativitatea respectării/conformării cu cerințele altor Legi/cadrului legal (în speță Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului nr.308/2017).</p>	<p>Se acceptă parțial. Cuvântul „patronimicul” a fost exclus, iar potrivit prevederilor Codului Fiscal, noțiunea de „cod fiscal” include și numărul de identificare de stat al persoanei fizice.</p> <p>Nu se acceptă. Având în vedere principiile legislative, nu se consideră oportun efectuarea precizării date, întrucât normele Legii nr.308/2017 rămân obligatorii pentru entitățile vizate de aceasta, iar proiectul propus nu aduce careva excepții sau derogări de la Legea dată.</p>
<p>Articolul 9. Sancțiunile aplicabile (1) Persoanelor specificate la art.2 alin. (1) lit. a)-f), care efectuează plăți în numerar în</p>	Ministerul Dezvoltării	1	<p>La art. 9, sancțiunile necesită a fi minimalizate considerabil și expuse în mod diferențiat pentru persoanele fizice și persoanele juridice, deoarece uzul normal al numerarului, peste limita prevăzută</p>	<p>Nu se acceptă. Stabilirea unor limite minime și maxime ale</p>

<p>sumă ce depășește plafonul stabilit de prevederile prezentei legi, Serviciul Fiscal de Stat aplică amendă în mărime de la 7% până la 15% din suma achitată în numerar cu depășirea limitei stabilite.</p> <p>(2) Pentru nerestituirea, restituirea cu întârziere a numerarului în casieria entității care a eliberat numerar, Serviciul Fiscal de Stat aplică persoanei care a eliberat numerar amendă în mărime de la 0,1% până la 0,3% pentru fiecare zi de întârziere, dar nu mai mult de 35% din suma nerestituită/restituită cu întârziere, pentru fiecare caz separat.</p> <p>(3) Persoanelor specificate la art. 2 alin. (1) lit. f), care încasează plăți în numerar în sumă ce depășește plafonul stabilit de prevederile prezentei legi, Serviciul Fiscal de Stat aplică amendă în mărime de la 7% până la 15% din suma încasată în numerar cu depășirea limitei stabilite.</p> <p>(4) Persoanelor specificate la art.2 alin. (1) lit. g), pentru efectuarea achitării în numerar în sumă ce depășește cumulativ plafonul stabilit de prevederile prezentei legi, Serviciul Fiscal de Stat aplică amendă în mărime de la 7% până la 15% din suma achitată în numerar cu depășirea limitei stabilite.</p> <p>(5) Persoanelor specificate la art.2 alin. (1) lit. a)-f), care nu respectă prevederile art. 5 sau ale art. 7 alin. (2) din prezenta lege, Serviciul Fiscal de Stat aplică amendă în mărime de la 500 până la 5000 lei.</p>	<p>Economice și Digitalizării</p>		<p>de prezentul proiect de lege nu contravine cu art. 46 din Constituția Republicii Moldova și nu poate fi considerată o activitate ilegală. Menționăm că, limitarea uzului de numerar este o restrângere a dreptului de a dispune asupra numerarului, care este o limitare a unui atribut al dreptului de proprietate asupra acestuia. Dreptul de proprietate, cu toate atributele sale: posesie, folosință și dispoziție, este garantat prin art. 46 din Constituția Republicii Moldova. Atâta vreme cât prin lege se aduce o limitare a dreptului, limitarea trebuie să respecte cerințele constituționale cu privire la limitarea unor drepturi și libertăți (art.54).</p>	<p>sanctiunilor aplicabile este în conformitate cu tehnica legislativă.</p> <p>În acest sens, notăm că prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 14.04.22 și prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 20 din 04.07.2018, Curtea a evidențiat că normele declarate neconstituționale stabilesc sancțiuni fixe, care nu permit individualizarea în funcție de circumstanțele particulare ale cauzei. Dincolo de simpla constatare a înfringerii condițiilor pentru aplicarea normelor, autoritățile competente sunt lipsite de posibilitatea analizei proporționalității sancțiunii în raport cu pericolul social al încălcării, cu împrejurările în care a fost săvârșită fapta, cu circumstanțele personale ș.a. Mai mult, invocarea în contestația împotriva deciziei de sancționare a caracterului disproporționat al amenzii nu poate fi analizată de către instanța de judecată, întrucât aceasta este lipsită de competența individualizării pedepsei, rolul său reducându-se la o simplă formalitate de validare a actului de constatare.</p> <p>Astfel, proiectul prevede limitele minime și limitele maxime ale sancțiunilor</p>
	<p>AmCham Moldova</p>	<p>2</p>	<p>La Art. 9 „Sancțiunile aplicabile” alin. (1), (2), (3), (4), (5), considerăm că stabilirea unui diapazon de aplicare a amenzii (așa cum este propus de la 7% până la 15%, de la 0,1% până la 0,3% și de la 500 până la 5000 lei) creează risc potențial de corupție, deoarece rămâne la latitudinea autorității fiscale ce amendă să aplice în cadrul acestor limite. Propunem stabilirea unei singure opțiuni, în cazul alin. (1), (3), (4) – 7%, în cazul alin. (2) – 0,1% iar în cazul alin. (5) – 500 lei. Suma de 5000 lei reprezintă o sancțiune disproporționat de mare pentru depășirea termenului de păstrare a numerarului în casierie, întrucât mijloacele bănești nu sunt utilizate ilegal, nu este adus prejudiciu nici bugetului și nici altui raport juridic.</p>	
	<p>CIPSA Salciș-Service</p>	<p>3</p>	<p>Articolul 9. Sancțiunile aplicabile . Sancțiunile enumerate sunt foarte mari pentru această lege.</p>	
	<p>Contabil News</p>	<p>4</p>	<p>Articolul 9 (sancțiuni) stabilește amenzi exorbitante pentru încălcări absolut minore! Considerăm, că încălcările minore, cum ar fi cele pentru numerar, nu trebuie să fie pedepsite nici pentru prima dată, nici pentru a doua dată, ci să fie doar avertizată persoana. Doar din a treia dată poate fi aplicată amendă, și cu sume mult mai mici, decât cele din proiect.</p>	
	<p>ACAP RM</p>	<p>5</p>	<p>Art. 9 alin. (2), de exclus. De înlocuit cu sancțiune disciplinară aplicată de entitate angajatului care a încălcat termenii de restituire a numerarului eliberat spre decontare și/sau prezentarea dării de seamă privind utilizarea numerarului. Considerăm că chestiunea eliberării- returnării numerarului spre decontare trebuie să fie reglementată prin norme interne ale entității, iar statul trebuie să aibă o invaziune minimă în activitatea de întreprinzător.</p> <p>Art. 9 alin. (4) De exclus din proiectul de lege. Eventual de introdus în titlul V din Codul fiscal. Considerăm că aplicarea unei asemenea amenzi este posibilă doar ca rezultat al aplicării procedurii controlului fiscal inițiat persoanei fizice care nu practică activitate de întreprinzător.</p> <p>Art. 9 alin. (5) Propunem să fie abrogate aceste sancțiuni.</p>	

	Confederația Națională a Patronatului	6	<p>La art. 9 alin. (1) Considerăm că mărimea sancțiunii este exagerată, are un caracter imperativ și executoriu, fără a ține cont de circumstanțele în care s-ar fi produs cazul supus sancționării sau gradul de vinovăție a persoanei implicate. Aceasta lege trebuie să discurdajeze utilizarea numerarului, dar nu sa cauzeze costuri neargumentate pentru business. Deasemenea nu se susține existența unui interval pentru mărimea amenzii aplicate. Abordarea poate fi subiectivă.</p> <p>La art. 9 alin. (2) Considerăm că mărimea sancțiunii este foarte mare si neargumentată, are un caracter imperativ și executoriu, fără a ține cont de circumstanțele în care s-ar fi produs cazul supus sancționării sau gradul de vinovăție a persoanei implicate . Propunem, ca mărimea acesteia să fie nu mai mare de 10%. Corespunzător de micșorat amenda pentru fiecare zi. La art. 9 alin. (3) Este foarte discutabilă sancțiunea dată, deoarece: 1) dublează sancțiunea deja aplicată față de persoana care face achitarea; 2} alin. {3} face referire la limitele de la art. 6, unde sunt prevăzute doar pentru compania plătitoare; și 3) mărimea acesteia este destul de semnificativă.</p>	<p>aplicabile, oferind posibilitatea individualizării în funcție de circumstanțele particulare ale cauzei, analizei proporționalității sancțiunii în raport cu pericolul social al încălcării, cu împrejurările în care a fost săvârșită fapta, cu circumstanțele personale ș.a., toate aceste circumstanțe nefiind posibile de prevăzut în conținutul normei de sancționare, or, acestea sunt analizate la momentul examinării încălcării. Totodată, evidențiem că limitele minime și limitele maxime ale sancțiunilor prevăzute de proiect sunt proporționale cu caracterul prejudiciabil al acțiunilor și/sau inacțiunilor săvârșite de subiecți.</p>
	BNM	7	<p>La art. 9, urmează a fi uniformizată terminologia utilizată în text, astfel, observăm că autorul face trimitere la alin. (1) al acestui articol la „plafonul stabilit de prevederile prezentei legi”, atenționăm, în acest context că, art. 6 din proiectul de lege utilizează termenul de „limite de efectuare a decontărilor în numerar”.</p> <p>La alin. (4), nu este clar ce se are în vedere prin prevederea „suma depășește cumulativ plafonul stabilit”, observăm că acest alineat se referă la efectuarea de către subiecții stabiliți în lege, a plăților în numerar, în temeiul contractelor de împrumut, către toți debitorii, în sumă ce nu depășește 100 000 lei anual, astfel urmează a fi precizat în ce constă depășirea <u>cumulativă</u> a plafonului stabilit.</p>	<p>Se acceptă. Cuvântul „plafonul” a fost substituit cu „limite”, după cum prevede art.6.</p> <p>Se acceptă. Cuvântul „cumulativ” a fost exclus.</p>
<p>Articolul 11. Comisioane aplicate pentru efectuarea decontărilor prin virament</p> <p>Comisioanele sau alte plăți percepute de prestatorii de servicii de plată, care desfășoară activitate pe teritoriul Republicii Moldova, pentru tranzacțiile efectuate între persoane fizice conform art. 6 alin. (3) din prezenta lege, nu pot depăși 0,1% din sumă tranzacționată</p>	Uniunea Avocaților din Republica Moldova	1	<p>A fost limitat comisionul doar pentru tranzacțiile prevăzute la art. 6 alin. (3) din prezenta lege, iar în restul cazurilor, inclusiv pentru încasarea plăților pentru serviciile juridice care depășesc 100 000 lei anual, precum și pentru celelalte tranzacții nu a fost micșorat comisionul așa cum a fost convenit în discuțiile purtate la sediul Ministerului Justiției la subiectul limitării plăților în numerar pentru reprezentanții profesiilor libere conexe sistemului justiției, din ce se poate presupune ca, prin monopolizarea circulației monetare în cadrul sistemului bancar,</p>	<p>Nu se acceptă. Prin proiectul dat de Lege a fost propusă limitarea comisionului ce urmează a fi aplicat de către prestatorii de servicii de plată (bancari și nebancari) la efectuarea tranzacțiilor de procurare a bunurilor imobile sau</p>

prin virament, inclusiv pentru extragerea de numerar.			se pune în valoare interesul comunității bancare, în detrimentul altor activități profesionale de interes public, precum ar fi activitatea profesională a avocaților. Or, în cadrul discuțiilor avute în ședințele organizate la sediul Ministerului Justiției s-a discutat ca vor fi micșorate obligatoriu toate comisioanele pentru toate tranzacțiile în situațiile în care urmează să fie limitate plățile în numerar.	mijloace de transport ce vor avea loc între persoane fizice ce nu desfășoară activitate de întreprinzător, în vederea reducerii presiunii și poverii financiare asupra acestor categorii de persoane, având în vedere cuantumul specific acestor tipuri de tranzacții.
	Camera Notarială din Republica Moldova	2	Proiectul de lege va favoriza în mod evident prestatorii de servicii de plată (băncile comerciale) prin încasarea comisioanelor pentru depunerea și retragerea numerarului de pe conturile bancare curente. Deși autorul pretinde a crea premise favorabile prin stabilirea unui procent exact al comisionului bancar de 0,1% din suma tranzacționată, rezultă că acesta se va aplica doar asupra tranzacțiilor dintre persoanele fizice privind procurarea de bunuri imobile sau mijloace de transport. Proiectul de lege nu stabilește restricții privind mărirea comisionului bancar pentru celelalte cazuri de efectuare a plăților sau retragerilor/depunerilor de numerar, inclusiv de către persoanele fizice care practică activitate profesională în sectorul justiției, ceea ce înseamnă că mărirea acestora va depinde exclusiv de politica fiecărei bănci în parte. Prin urmare, aplicarea limitelor prevăzute de proiectul de lege va genera costuri suplimentare pentru achitarea comisioanelor bancare pentru notari, cu precădere ținând cont de termenii mici stabiliți în vederea dispunerii de numerar. În aceste condiții se creează premise pentru a considera că se pune în valoare interesul comunității bancare în detrimentul altor activități profesionale de interes public, precum ar fi activitatea profesională a notarilor.	
	AmCham Moldova	3	La Art. 11 sunt prevăzute comisioanele aplicate pentru efectuarea decontărilor prin virament. Pe lângă tranzacțiile efectuate între persoane fizice, urmează a fi prevăzute și comisioanele pentru tranzacțiile efectuate între persoane fizice – persoane juridice, persoane juridice – persoane juridice, etc. Cu toate că scopul principal al Legii este limitarea achitărilor în numerar și a circulației numerarului la general, aceasta stabilește valoarea maximă a comisionului perceput de prestatorii serviciilor de plată din RM, de 0,1% din suma tranzacționată prin virament, inclusiv pentru extragerea de numerar. Cu referire la această normă, considerăm necesar de a menționa următoarele: În primul rând, în prezent, comisionul băncilor pentru ridicarea numerarului din conturi este mai mare de 0,1% din sumă (la diferite bănci, acest comision variază, dar în mediu este de 1% din sumă). Astfel, stabilirea valorii maxime a comisionului de 0,1% din sumă față de cel existent de 1% din sumă, nu va putea menține scopul de a descuraja ridicarea numerarului din cont, ba chiar din contra – va putea stimula o cerere crescută de ridicare a numerarului. Considerăm, de asemenea, limitările	Nu se acceptă. Prin proiectul dat de Lege a fost propusă limitarea comisionului ce urmează a fi aplicat de către prestatorii de servicii de plată (bancari și nebankari) la efectuarea tranzacțiilor de procurare a bunurilor imobile sau mijloace de transport ce vor avea loc între persoane fizice ce nu desfășoară activitate de întreprinzător, în vederea reducerii presiunii și poverii financiare asupra acestor categorii de persoane, având în vedere cuantumul

			<p>impose la art. 11 ca fiind foarte intrusive, în special în lumina reglementărilor care au fost adoptate în ultimele luni, ceea ce afectează grav și activitatea societăților de plată și a societăților emitente de monedă electronică. Este necesar, de asemenea, de a stabili limitări în privința numărului de astfel de tranzacții (de câte ori într-o anumită perioadă de timp poate o persoană să profite de acest comision preferențial), întrucât nu este exclus că această reglementare va fi folosită abuziv pentru a executa operațiuni de plată cu aplicarea comisionului sub limita celor comerciale practicate de prestatorii de servicii de plată. Având în vedere că subiectul acestei norme este persoana fizică care cumpără bunuri imobile sau mijloace de transport (art. 11 face referință la art.6, p.(3) care, la rândul său, face referința la art. 2 p. (1), lit. g) din Lege), norma art. 11 ar putea fi un temei suplimentar pentru cumpărătorii bunurilor respective, să achite pentru bunurile procurate cu numerar, ceea ce la rândul său creează premise pentru micșorarea prețului de vânzare ce duce, în consecință, la micșorarea impozitelor și taxelor de stat din acest tranzacții – ca rezultat având efect invers al scopului urmărit al acestei Legi. De asemenea, considerăm necesară modificarea textului art. 11 din proiect, pentru a concretiza ce „alte plăți percepute” se includ în valoarea maximă a comisionului (echivalentul DAE).</p>	specific acestor tipuri de tranzacții.
	CIPSA Salciș-Service	4	<p>Articolul 11 (comisioane) pun limită "apetitului" băncilor doar la tranzacțiile între persoane fizice! Și aceasta pe fundalul nenumăratelor adresări de a limita și alte comisioane ale băncilor.</p>	<p>Nu se acceptă. Prin proiectul dat de Lege a fost propusă limitarea comisionului ce urmează a fi aplicat de către prestatorii de servicii de plată (bancari și nebancari) la efectuarea tranzacțiilor de procurare a bunurilor imobile sau mijloace de transport ce vor avea loc între persoane fizice ce nu desfășoară activitate de întreprinzător, în vederea reducerii presiunii și poverii financiare asupra acestor categorii de persoane, având în vedere cuantumul specific acestor tipuri de tranzacții.</p>
	ACAP RM	5	<p>Articolul 11 De modificat norma și de inclus limită la perceperea comisioanelor și altor plăți percepute de prestatorii de servicii de plată (PSP) pentru tranzacțiile cu persoanele juridice. Statul intervine în activitatea de întreprinzător și manifestă o abordare discriminatorie privind limitarea comisioanelor și altor plăți ale PSP doar în relațiile cu persoanele fizice. Considerăm că, odată cese introduc o gamă vastă de obligațiuni și limite privind utilizarea numerarului pentru persoanele juridice, ar fi echitabil de limitat comisioanele PSP și în relațiile cu persoanele juridice.</p>	
	EBA RM	6	<p>Cu referire la prevederile art. 11 din proiect, se necesită modificarea normei date prin specificarea expresă a tipurilor de tranzacții prin virament care vor fi taxate cu comisionul stabilit la art. 11 în contextul acestui articol, precum și menționarea apartenenței tranzacțiilor de la card la card (P2P) la norma respectivă. Modificările date vor da lumină asupra corectitudinii aplicării și respectării prevederilor art. 11.</p>	
	Camera de Comerț și Industrie	7	<p>De completat art. 11 cu următorul text: „... dar nu mai mult de 100 de lei”. Această specificare va restricționa băncile în aplicarea comisioanelor la tranzacțiile între persoanele fizice.</p>	

	BNM	8	<p>La art. 11, observăm că acesta nu reglementează toate comisioanele percepute de prestatorii de servicii de plată, limitându-se doar la comisioanele pentru efectuarea transferului și retragerile de numerar pentru persoanele fizice (de exemplu: comisioane pentru deschiderea conturilor, depunerea mijloacelor bănești în cont, nu sunt reglementate în proiectul de lege). Totodată, propunem consultarea opiniei pieței (bănci, prestatori de servicii de plată nebancari) cu referire la acest subiect. Adicional, propunem revizuirea, eventual, ajustarea art. 11 din proiectul de lege, luând în considerare faptul că art. 50 alin. (7) al Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, stabilește că, comisioanele aplicate de către prestatorii de servicii de plată pentru operațiunile de plată ce presupun utilizarea sistemului automatizat de plăți interbancare (sistem prin intermediul căruia se fac plăți interbancare în lei pe teritoriul Republicii Moldova), nu trebuie să depășească nivelul comisioanelor stabilite în actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei. În acest context, Banca Națională a Moldovei a emis Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 180/2019 privind comisioanele aplicate pentru operațiunile de plată efectuate printr-un card de plată sau printr-un dispozitiv asemănător, ale comisioanelor aplicate de către prestatorii de servicii de plată pentru operațiunile de plată ce presupun utilizarea sistemului automatizat de plăți interbancare și ale comisioanelor percepute de Banca Națională a Moldovei pentru plățile procesate în sistemul automatizat de plăți interbancare, care stabilește mărimea maximă a comisioanelor care pot fi percepute de către prestatorii de servicii de plată de la plătitori.</p>	<p>Nu se acceptă. Prin proiectul dat de Lege a fost propusă limitarea comisionului ce urmează a fi aplicat de către prestatorii de servicii de plată (bancari și nebancari) la efectuarea tranzacțiilor de procurare a bunurilor imobile sau mijloace de transport ce vor avea loc între persoane fizice ce nu desfășoară activitate de întreprinzător, în vederea reducerii presiunii și poverii financiare asupra acestor categorii de persoane, având în vedere cuantumul specific acestor tipuri de tranzacții.</p>
	Ministerul Justiției	9	<p>Cu referire la art. 11, menționăm că aceste prevederi creează premisele pentru o favorizare a prestatorilor de servicii de plată, în contextul încasării comisioanelor pentru depunerea și retragerea numerarului de pe conturile bancare curente. Deși proiectul încearcă să realizeze o echilibrare a intereselor concurente prin stabilirea unui procent exact al comisionului bancar de 0,1% din suma tranzacțională, rezultă că acesta se va aplica doar asupra tranzacțiilor dintre persoanele fizice privind procurarea bunurilor imobile sau mijloace de transport. Or, proiectul de lege nu stabilește restricții privind mărimea comisionului bancar pentru celelalte cazuri de efectuare a plăților sau retragerilor/depunerilor de numerar, inclusiv de către persoanele fizice care practică activitate profesională în sectorul justiției, cea ce înseamnă că mărimea acestora va depinde exclusiv de politica fiecărei bănci în parte. Prin urmare, aplicarea limitelor prevăzute în proiectul legii va genera costuri suplimentare pentru achitarea comisioanelor bancare pentru persoanele fizice care practică activitate profesională în sectorul justiției, cu precădere ținând cont de termenii mici stabiliți în vederea dispunerii de numerar</p>	<p>Nu se acceptă. Prin proiectul dat de Lege a fost propusă limitarea comisionului ce urmează a fi aplicat de către prestatorii de servicii de plată (bancari și nebancari) la efectuarea tranzacțiilor de procurare a bunurilor imobile sau mijloace de transport ce vor avea loc între persoane fizice ce nu desfășoară activitate de întreprinzător, în vederea reducerii presiunii și poverii financiare asupra acestor categorii de persoane, având în vedere cuantumul</p>

			<p>potrivit art. 5. La rândul său, aceste costuri suplimentare suportate de către profesioniștii din sectorul justiției ar putea avea ca efect colateral și o sporire a costurilor suportate de către solicitanții serviciilor prestate de către acești subiecți, în contextul în care aceștia vor încerca să diminueze impactul prevederilor din proiect din contul clienților, ceea ce impune, în opinia ministerului, o analiza suplimentară minuțioasă cu referire la soluția cuprinsă în cadrul art. 11 din proiect. Or, reieșind din argumentele expuse în rândurile anterioare, suntem de opinia că în cadrul art. 11 ar trebui să fie incluse și tranzacțiile subiecților prevăzuți la art. 2 alin. (1) lit. f) din proiect (persoanele fizice care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției/sănătății), astfel încât cu referire la acestea să fie aplicabil plafonul maxim al comisionului perceput de prestatorii de servicii de plată stabilit prin norma respectivă (0,1% din suma tranzacționată prin virament, inclusiv pentru extragerea de numerar). În aceste condiții se creează premise pentru a considera că se pune în valoare interesul comunității prestatorilor de servicii de plată în detrimentul altor activități profesionale de interes public.</p>	specific acestor tipuri de tranzacții.
	ABM	10	<p>Deși, obiectivul principal al proiectului de Lege este limitarea/diminuarea achitărilor în numerar și a circulației numerarului la general, la art.11 din Lege este stabilită valoarea maximă a comisionului perceput de prestatorii serviciilor de plată din Republica Moldova, de 0,1% din suma tranzacționată prin virament, <u>inclusiv pentru extragerea de numerar.</u></p> <p>În context, considerăm necesar a menționa următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - comisionul băncilor pentru ridicarea numerarului de la BNM este mai mare de 0,1% din sumă, respectiv costurile asociate acestui serviciu fiind mult mai mari decât valoarea maximă specificată; - stabilirea valorii maxime a comisionului de 0,1% din sumă față de cel existent, va stimula ridicarea banilor în numerar de pe conturile deschise la bănci, ceea ce contravine obiectivul urmărit prin proiectul de lege; - sintagma “inclusiv pentru extragerea de numerar” impune sectorul bancar să implementeze mecanismele de evidență și monitorizare a sumelor ce reprezintă contravaloarea bunului imobil sau autovehiculului procurat/vândut. Aceste sisteme implică dezvoltări ale sistemelor IT, costuri adiționale substanțiale, care ar permite monitorizarea sumelor depuse / transferate pentru procurarea bunurilor menționate, astfel încât, la retragerea numerarului de către vânzător (care poate avea loc și peste ani de zile din momentul tranzacției) să nu fie aplicat comisionul de retragere a numerarului standard, adică delimitarea sumelor în cont ce reprezintă sursa – vânzarea bunului imobil sau a autovehiculului de la alte sume trecute 	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Prin proiectul dat de Lege a fost propusă limitarea comisionului ce urmează a fi aplicat de către prestatorii de servicii de plată (bancari și nebancari) la efectuarea tranzacțiilor de procurare a bunurilor imobile sau mijloace de transport ce vor avea loc între persoane fizice ce nu desfășoară activitate de întreprinzător, în vederea reducerii presiunii și poverii financiare asupra acestor categorii de persoane, având în vedere cuantumul specific acestor tipuri de tranzacții.</p>

		<p>în contul respectiv;</p> <ul style="list-style-type: none"> - clientul are dreptul, de asemenea, să retragă banii prin intermediul ATM-urilor, în cadrul cărora este posibilă diferențierea tarifelor. În asemenea situații, precum și ținând cont de cele expuse la subp.iii, evidența separată în funcție de destinație este practic imposibilă; - considerăm că valoarea maximă a comisioanelor aplicate de bănci la operațiunile de eliberarea numerarului din conturi, poate fi stabilită /limitată doar după efectuarea unei analize asociată costului acestor servicii; - similar practicii României, cadrul normativ al Republicii Moldova prevede deja limitarea comisioanelor interbancare (a se vedea Anexa nr. 1 la <u>Hotărârea Comitetului executiv al BNM Nr. 180/ 2019 privind comisioanele aplicate pentru operațiunile de plată efectuate printr-un card de plată sau printr-un dispozitiv asemănător, comisioanele aplicate de către prestatorii de servicii de plată pentru operațiunile de plată ce presupun utilizarea sistemului automatizat de plăți interbancare, comisioanele percepute de Banca Națională a Moldovei pentru plățile procesate în sistemul automatizat de plăți interbancare, precum și valoarea maximă a documentului de plată acceptat de sistemul de compensare cu decontare pe bază netă din partea participanților</u>); - mai mult ca atât, cadrul normativ (Anexa nr.3 la Hotărârea menționată supra), prevede valorile maxime ale comisioanelor aplicate de prestatorii de servicii de plată pentru operațiunile de plată ce presupun utilizarea sistemului automatizat de plăți interbancare. Respectiv, cumpărătorul la transferul prețului pentru bunul sau serviciul prestat (indiferent de sumă) va achita 3.5 lei în cazul sistemului de compensare cu decontare pe bază netă sau 20 de lei la utilizarea sistemului de decontare pe bază brută în timp real, ceea ce în majoritatea cazurilor este net inferior plafonului propus; - având în vedere lipsa comisioanelor la depunerea numerarului în bănci, o tranzacție de cumpărare a unui bun sau serviciu mai mare de 300 000 lei, depunerea, și transferul banilor va costa cumpărătorul suma de 3.5 lei sau 20 lei. (pentru 300 000 lei – maxim 0.00117% - 0.00667% din sumă, pentru sume mai mari mărimea comisiei, în % raportat la suma transferată, va fi și mai mică). - până în februarie 2024, Banca Națională a Moldovei planifică implementarea proiectului “plăți instant”, mărimea comisioanelor, la fel vor, fi reglementate de către regulator. <p>Având în vedere cele expuse supra se solicită excluderea pct.11 din proiectul de lege, care nu are aplicabilitate în cazul depunerii și transferului sumei, și afectează atingerea obiectivului în cazul retragerii numerarului.</p>	
--	--	--	--

<p>Articolul 12. Dispoziții finale (1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. (2) Odată cu intrarea în vigoare a prezentei legi: Legea nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi: 1) La articolul 6, textul: să efectueze în raport cu întreprinderi plăți în numerar în sumă ce nu depășește 10 000 de lei pentru fiecare tranzacție, dar nu mai mult de 100 000 de lei lunar; să încaseze de la cetățeni plăți în numerar în sumă ce nu depășește 100 000 de lei pentru fiecare tranzacție pentru bunurile sau serviciile comercializate;" se exclude. 2) Art. 10 pct. 5 se abrogă. b) Art.293 din Codul contravențional se abrogă. (3) Până la intrarea în vigoare a prezentei legi, Guvernul: a) va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în concordanță cu prezenta lege; b) va elabora actele normative necesare executării prezentei legi.</p>	<p>CIPSA Salciș-Service</p>	<p>1</p>	<p>Articolul 12 (dispoziții tranzitorii) conține norme stranii -- nu se exclude tot textul relevant din Legea nr. 845/1992, și nu e clară abrogarea art. 293 Cod contravențional, deoarece alin. (1) al acestui articol nu are nicio tangență cu restricțiile discutate de numerar.</p>	<p>Nu se acceptă. Proiectul prevede normele din Legea nr.845/1992 care vor intra în contradicție cu proiectul de lege respectiv, după intrarea în vigoare a acestuia. Art.293 din Codul contravențional prevede contravenția de încălcarea regulilor de efectuare a plăților în numerar.</p>
	<p>ACAP RM</p>	<p>2</p>	<p>Art. 12 alin. (2) De completat: să încaseze de la cetățeni plăți în numerar în sumă ce nu depășește 100 000 de lei pentru fiecare tranzacție pentru bunurile sau serviciile comercializate; să efectueze în raport cu persoanele fizice plăți în numerar în sumă ce nu depășește 10 000 de lei lunar pentru achiziționarea deșeurilor de metale feroase și neferoase pe teritoriul Republicii Moldova se exclude.</p>	<p>Se acceptă. Proiectul a fost completat la art.6 alin.(1) cu lit.h).</p>
	<p>Ministerul Justiției</p>	<p>3</p>	<p>La art. 12 alin. (2) cuvintele „Odată cu intrarea în vigoare" se vor substitui cu cuvintele „La data intrării în vigoare" și se vor indica sursele de publicare a actelor normative ce se propun a fi modificate. La art. 12 alin. (2) lit. b), în contextul abrogării art. 293 din <i>Codul contravențional</i>, este necesar a interveni cu modificări și la art. 402 alin. (1) în care se face referință la acest articol. La art. 12 alin. (3) lit. b) nu este clar ce acte normative urmează a fi elaborate, în măsura în care în proiectul de lege nu este prevăzută competența Guvernului de a aproba acte normative necesare executării legii.</p>	<p>Se acceptă. Proiectul a fost completat conform propunerii. Se acceptă. Proiectul a fost completat conform propunerii. Se acceptă. Prevederea dată a fost exclusă din proiect.</p>
<p>Alte propuneri</p>	<p>Centrul de Armonizare a Legislației</p>	<p>1</p>	<p>cu referire la prevederile proiectului național privind stabilirea limitelor de efectuare a decontărilor în numerar (art. 6), a categoriilor de subiecți (art. 2), precum și sancțiunile aplicate (art. 9), menționăm că acestea urmează a fi evaluate și argumentate, reieșind din cadrul normativ existent în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului. Evidențiem că, actele normative în domeniul prevenirii și diminuării spălării banilor și finanțării terorismului, urmează a fi optimizate reieșind, inclusiv, din constatările rapoartelor de evaluare în domeniu (art. 6 al Legii nr. 308/2017). În contextul celor expuse, reieșind din considerentul că cadrul UE, în prezent, nu reglementează aspectele juridice propuse prin proiectul național, care, în principal, urmărește să limiteze utilizarea unor sume</p>	<p>Se acceptă parțial. Raționamentul elaborării proiectului dat derivă din necesitatea instituirii unui cadru normativ care să reglementeze normele de efectuare a tranzacțiilor în numerar și să ofere posibilitatea de a pune în aplicare măsuri efective și proporționale în vederea diminuării riscurilor de</p>

			disproporționate de numerar pentru plăți individuale pentru a preveni spălarea banilor și infracțiunile predicate conexe sau finanțarea terorismului, precum și din impactul acestor reglementări asupra subiecților enumerați în art. 2, considerăm oportună examinarea suplimentară a proiectului național, inclusiv prin prisma principiului confidențialității datelor financiare, a principiului independenței și neutralității tehnologice, precum și a principiului proporționalității, astfel încât, propunerea legislativă să nu depășească ceea ce este necesar pentru realizarea obiectivului propus și să afecteze principiul fundamental al liberei circulații a capitalului.	comitere a încălcărilor cu utilizarea numerarului
	Ministerul Justiției	2	<p>La art. 5, 6 și 9 se vor exclude expresiile „din prezenta lege” și „din prezentul alineat”, pentru a asigura conformitatea cu art. 55 alin. (4) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, ce prevede că „În cazul în care se face trimitere la o norma juridică care este stabilită în același act normativ, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, fără a se indica ca elementul respectiv face parte din același act normativ”.</p> <p>Adițional, remarcăm că, proiectul Legii privind efectuarea decontărilor în numerar reglementează, inclusiv, relațiile sociale din domeniul activității de întreprinzător, prin stabilirea drepturilor, obligațiilor, cerințelor și interdicțiilor pentru întreprinzători pe toata durata activității (de la inițierea până la lichidarea afacerii), precum și reglementează relațiilor dintre autoritățile administrației publice, alte autorități abilitate prin lege cu funcții de reglementare și de control și întreprinzători. Cu atât mai mult, proiectul conține reglementări cu impact asupra bugetului public național, precum sunt cele de percepere a amenzilor, stabilire a comisioanelor și efectuare a diferitor operațiuni cu numerarul sau prin virament.</p> <p>Astfel, argumentarea din nota informativă în partea ce ține de exceptarea proiectului de la efectuarea analizei impactului de reglementare, pe motiv că acest fapt ar fi conform art. 1 din <i>Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător</i> este inaplicabilă raporturilor ce se doresc a fi reglementate prin proiectul de lege, or, proiectul de lege nu reglementează doar relații sociale din domeniul financiar (bancar și nebancar). Prin urmare, conform pct. 3 și pct. 11 din <i>Metodologia de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative</i>, aprobată prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 23/2019</i>, proiectul legii cade sub incidența Metodologiei, urmând a fi elaborată Analiza impactului la proiect în vederea expertizării de către Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător.</p>	<p>Se acceptă. Proiectul a fost completat conform propunerii.</p> <p>Se acceptă. A fost elaborată analiza impactului de reglementare și ajustată nota informativă în modul corespunzător.</p>

	ABM	3	Proiectul de lege urmează să conțină definirea noțiunilor de bază utilizate pe text pentru a asigura aplicarea certă a normelor introduse; La fel, similar practicii României urmează a fi concretizată exceptarea de la aplicarea legii în cazul depunerilor de numerar în conturile deschise la bănci, inclusiv prin intermediul terminalelor /aparatelor de încasări în numerar ale acestora.	Se acceptă. Proiectul a fost revăzut în vederea utilizării noțiunilor prevăzute de legislație (Legea nr.114/2012, Legea nr.62/2008), fiind astfel ajustate noțiunile de „plată”, „virament” și respectiv utilizate: „operațiuni de plată”, „transfer”, „operațiuni în valută străină”.
	SPCSB	4	lipsa propunerilor și obiecțiilor	-
Avizare repetată II				
NOTA INFORMATIVĂ la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative	BNM	1	Cu referire la nota informativă a proiectul de lege, observăm că aceasta nu a fost ajustată conform prevederilor proiectului, astfel autorul utilizează în continuare sintagma "efectuarea plăților prin virament". Propunem substituirea acestei sintagme cu textul „ <i>efectuarea plăților prin intermediul instrumentelor de plată definite conform Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică</i> ". La fel, urmează a fi completată nota informativă a proiectului de lege cu informații care justifică plafoanele stabilite în proiectul de lege (pentru efectuarea eliberării/încasării de numerar, sancțiunile aplicate). Menționăm că, deși în sinteza obiecțiilor și propunerilor care însoțește proiectul de lege a fost menționat faptul elaborării analizei impactului de reglementare și completării notei informative în mod corespunzător, nici nota informativă, nici analiza impactului nu justifică plafoanele stabilite prin proiectul de lege.	Se acceptă. Nota informativă a fost ajustată conform propunerilor.

<p>Articolul 2. Domeniul de aplicare</p> <p>(1) Prezenta lege se aplică următoarelor persoane:</p> <p>a) persoanelor juridice indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare;</p> <p>b) instituțiilor, cu excepția instituțiilor bugetare;</p> <p>c) reprezentanțelor permanente și sucursalelor entităților nerezidente;</p> <p>d) organizațiilor necomerciale;</p> <p>e) persoanelor fizice care desfășoară activitate de întreprinzător;</p> <p>f) persoanelor fizice care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției și în domeniul sănătății;</p> <p>g) persoanelor fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător și care cumpără bunuri imobile sau mijloace de transport de la alte persoane fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător.</p> <p>(2) În sensul prezentei legi, termenul de operațiune de plată are sensul definit la art. 3 din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică.</p> <p>(3) Prezenta Lege nu se aplică decontărilor în numerar efectuate conform prevederilor Legii nr. 62/2008 privind reglementarea valutară.</p>	BNM	1	<p>Observăm că proiectul de lege nu conține dispoziții cu privire la aplicabilitatea proiectului de lege autorităților publice, sau exceptarea acestora de la prevederile proiectului de lege, așa cum sunt exceptate instituțiile bugetare în virtutea art. 2 alin. (1) lit. b) din proiectul de lege. În acest context, menționăm ca, nu este clar comentariul autorului din sinteza obiecțiilor și propunerilor care însoțește proiectul de lege, unde acesta face referire la Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, ca lege aplicabilă atât autorităților și instituțiilor bugetare, cât și autorităților publice la efectuarea (încasarea plăților în numerar. Remarcăm în acest sens că, această lege la art. 62 alin. (1) stabilește că <u>"încasările la și plățile de la bugetele componente ale bugetului public național în monedă națională se efectuează prin virament prin contul unic trezorerial, iar cele în valută străină - prin conturi deschise în Banca Națională a Moldovei și instituțiile financiare, în conformitate cu legislația valutară"</u>, astfel nu toate autoritățile publice sunt finanțate de la bugetele componente ale bugetului public național și se încadrează în prevederile menționate <i>supra</i>. În aceeași ordine de idei, urmează a fi aduse precizări cu referire la faptul, dacă subiecții care nu sunt enumerați la art. 2 din proiectul de lege pot efectua decontări în numerar în mod nelimitat (de exemplu, dacă autoritățile publice sau instituțiile bugetare pot efectua plăți în numerar în favoarea persoanelor fizice fără restricții).</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Articolul 2 alin. (1) a fost completat astfel încât acesta să prevadă excepția de la aplicarea prevederilor propuse inclusiv a autorităților publice.</p>
	Centru de armonizare a legislației	2	<p>În context, reieșind din considerentul că proiectul național, în principal, urmărește să limiteze utilizarea unor sume disproporționate de numerar pentru plăți individuale pentru a preveni spălarea banilor și infracțiunile predicate conexe sau finanțarea terorismului, precum și din impactul acestor reglementări asupra subiecților enumerați în art. 2 al proiectului național, considerăm oportună examinarea suplimentară a proiectului național, inclusiv prin prisma principiului confidențialității datelor financiare, a principiului independenței și neutralității tehnologice, precum și a principiului proporționalității, astfel încât, propunerea legislativă să nu depășească ceea ce este necesar pentru realizarea obiectivului propus și să afecteze principiul fundamental al liberei circulații a capitalului.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Proiectul de Lege a fost revăzut prin prisma comentariilor CAL prezentate, remarcându-se în acest sens, că cuantumul sancțiunilor (amenzilor) a fost diminuat, precum și unele restricții eliminate (s-au operat modificări în vederea permiterii acordării creditelor de către entitățile de creditare în numerar nelimitat).</p> <p>Totodată, remarcăm faptul că în procesul de elaborare și definitivare a proiectului s-a ținut cont și s-a asigurat un echilibru între executarea recomandărilor vizate în</p>

				Planul de deoligarhizare (acțiunea 2.1 și 2.4), precum și impactul prevederilor propuse asupra persoanelor vizate de proiect.
<p>Articolul 5. Norme privind necesarul minim de numerar în cadrul entității</p> <p>(1) Persoanele stabilite la art. (2) alin. (1) lit. a)-f) sunt obligate să stabilească necesarul de numerar minim pentru efectuarea decontărilor pentru 3 zile lucrătoare, care să acopere cheltuielile pentru efectuarea tranzacțiilor în numerar care nu sunt limitate prin prezenta lege sau efectuarea tranzacțiilor în numerar în limita permisă. Necesarul de numerar minim pentru efectuarea decontărilor pentru 3 zile lucrătoare este valabil până la următoarea modificare a cuantumului acestuia.</p> <p>(2) Numerarul ce depășește necesarul minim stabilit la alin. (1) se depune într-un cont de plăți deschis la prestatorul de servicii de plată în moneda respectivului cont de plăți, cu excepțiile specificate la art. 7 alin. (1).</p>	Contabil News	1	<p>Limita de 3 zile din art. 5 (1) economic nu e acceptabil, deoarece comisioanele bancare de la încasarea numerarului se ridică la sume enorme.</p> <p>Art. 5 (2) vine în contradicție cu HCEC 1102/2023, care stabilește încasarea cotizațiilor în numerar.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Stabilirea necesarului minim de numerar se va stabili de fiecare agent economic individual în dependență de specificul activității desfășurate, cu posibilitatea modificării acestuia la necesitate. Respectiv, depunerea numerarului la contul deschis la prestatorii serviciilor de plată se va efectua în termen de 3 zile lucrătoare doar în cazul depășirii acestui minim necesar stabilit.</p> <p>În partea ce ține de HCEC 1102/2023, aceasta se aplică partidelor politice și nu constituie obiectul prevederilor propuse.</p>
	CA Ursachi Sergiu	2	<p>Aplicabilitatea prevederilor art. 5 față de persoanele fizice care desfășoară activități profesionale în sectorul justiției contravine prevederilor actelor normative, care reglementează statutul acestor persoane și obligațiilor lor fiscale și contabile. Subiecți ai raporturilor juridice civile sunt persoane - fizice și juridice. Doar persoanele sunt titulari ai drepturilor, obligațiilor și a patrimoniului.</p> <p>Persoanele fizice care desfășoară activități profesionale în sectorul justiției sunt entități separate convențional de calitatea lor de persoană fizică, în scopul reglementării obligațiilor lor profesionale, fiscale și contabile. Dar aceste entități, cu toate că dispun de careva semne de persoană (denumire proprie, adresă, cont bancar aparte etc.), ei nu au patrimoniul separat de patrimoniul personal. Adică, persoanele fizice care desfășoară activități profesionale în sectorul justiției dispun de banii încasați din activitatea lor, inclusiv de banii din conturile lor profesionale, la fel ca și de banii personali, fără a fi necesară efectuarea a cărorva formalități de repartizare a dividendelor s. a. m. d.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Conform prevederilor Codului fiscal, persoanele care desfășoară activități profesionale în sectorul justiției sunt obligate să țină evidența contabilă pe venituri și cheltuieli în conformitate cu prevederile Legii contabilității și raportări financiare nr.287/2017. Respectiv, evidența contabilă pe bunurile și patrimoniul ce derivă din activitatea desfășurată se ține separat de bunurile și patrimoniul personal. Suplimentar, este</p>

			<p>Mai mult ca atât, persoanele fizice care desfășoară activități profesionale în sectorul justiției sunt incluși în Anexa la Hotărârea Guvernului nr. 141 din 27.02.2019 cu privire la aplicarea echipamentelor de casă și de control la efectuarea decontărilor. Adică ei nu au obligația de a utiliza echipamentele de casa și control la încasarea plăților în numerar, și banii încasați de la clienți pot pune direct în portofelul personal. Iar D-stra prin proiectul de Lege propuneți ca aceste persoane cel puțin odată în 3 zile lucrătoare să treacă pe la bancă și să depună banii din portofel în contul profesional, din care ei pot sa-i scoată deodată? Adică pot nici sa nu depună banii în cont, dar să facă deodată 2 ordine pe aceeași sumă -de încasare și de eliberare din cont.</p>	<p>de menționat că subiecților care desfășoară activități profesionale le sunt improprie dividendele. În condițiile scutirii de utilizare a ECC, evidența încasării mijloacelor bănești urmează a fi asigurată prin întocmirea și eliberarea bonurilor de plată în calitate de document de evidență a numerarului.</p>
	Ministerul Justiției	3	<p>Cu referire la art. 5, ce instituie obligația de a stabili necesarul minim de numerar în cadrul entităților, reiteram poziția Ministerului Justiției expusă în aviz. Adicional, comunicam că prevederea în cauză este una ambiguă și interpretabila, reieșind din faptul că în cazul activității persoanelor fizice care desfășoară activitatea profesională în sectorul justiției se atesta și cazurile în care încasările sau lipsa acestora nu pot fi prevăzute de subiecții în cauza, or, încasarea onorariilor este una imprevizibilă pentru fiecare zi în parte, în funcție de mai multe situații obiective și/sau subiective. Prin urmare, aceasta norma <i>per se</i> va genera o situație de incertitudine continuă în privința cuantumului necesar minim în numerar care uneori va fi depășit sau va fi sub limita prestabilită de acești subiecți.</p> <p>În acest sens, considerăm că comentariul autorului proiectului în sinteza obiecțiilor și propunerilor precum că „fiecare persoană ce cade sub incidența proiectului de lege propus urmează să-și stabilească de sine stătător (prin acte interne) necesarul minim vizat la articolul dat din proiect, în dependență de specificul sau de activitate operațională și rulaje”, nu poate fi acceptat și nemijlocit aplicat în practica de către persoanele fizice care desfășoară activitatea profesională în sectorul justiției, deoarece acesta poate fi diferit și imprevizibil pentru fiecare zi în parte în funcție de specificul economic, numărul de acte îndeplinite, perioada anului, numărul de clienți, onorarii achitate, iar stabilirea acesteia este subiectivă și relativă.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Stabilirea necesarului minim de numerar se va stabili de fiecare agent economic individual în dependență de specificul activității desfășurate, cu posibilitatea modificării acestuia la necesitate. Respectiv, depunerea numerarului la contul deschis la prestatorii serviciilor de plată se va efectua în termen de 3 zile lucrătoare doar în cazul depășirii acestui minim necesar stabilit.</p> <p>Totodată în vederea sporirii clarității normei date, a aceasta a fost completată în sensul precizării periodicității de stabilire a necesarului minim de numerar.</p> <p>De asemenea, nota informativă a fost completată cu prevederi suplimentare de clarificare a acestui aspect.</p>
Articolul 6. Limite de efectuare a decontărilor în numerar	Consiliul de mediere	1	<p>Consiliul de mediere a testat unele ambiguități în formularea sintagmei din norma art. 6 (2): „Persoanele specificate la art. 2 (1) lit. f) sunt în drept să încaseze numerar pentru serviciile prestate de la un beneficiar de servicii sau reprezentant al acestuia în sumă ce nu</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Norma urmează a fi aplicată pe fiecare beneficiar de servicii prestate de</p>

<p>(1) Persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. a- f), sunt în drept:</p> <p>f) să efectueze plăți sub formă de dividende către toți asociații/acționarii în numerar în sumă ce nu depășește 100 000 de lei cumulativ anual;</p>			<p>depășește 100 000 lei cumulativ anual". În așa redare se va înțelege că, o persoană specificată la art. 2 (1) lit. f poate încasa pentru serviciile sale de avocat, mediator, etc., prestate unui beneficiar concret sau reprezentantului acestuia, și nu de la toți beneficiarii pe parcursul anului, o sumă care nu depășește 100 000 lei cumulativ anual.</p>	<p>persoanele prevăzute la art.2 alin.(1) lit.f) în parte.</p>
<p>(2) Persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. f) sunt în drept să încaseze plăți în numerar pentru serviciile prestate de la un beneficiar de servicii sau reprezentant al acestuia în sumă ce nu depășește 100 000 lei cumulativ anual.</p> <p>(3) Persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. g) sunt în drept să efectueze achitarea în numerar pentru bunul imobil/mijlocul de transport procurat doar dacă valoarea bunului procurat nu depășește 300 000 lei, pentru fiecare bun în parte, inclusiv în situația în care achitarea are loc în rate. Notarii, în procesul autentificării contractelor de vânzare-cumpărare pentru bunurile imobile ce depășesc suma de 300 000 lei, au obligația de a se asigura că plata a fost efectuată prin transfer, în caz contrar nu vor autentifica contractul, cu excepția cazului când se autentifică contracte de vânzare-cumpărare cu rezerva proprietății și dreptul de proprietate urmează a fi înregistrat provizoriu. Agenția Servicii Publice, în procesul înscrierii transferului dreptului de proprietate asupra mijloacelor de transport ce depășesc suma de 300 000 lei, au obligația de a se asigura că plata a fost efectuată prin transfer, în caz contrar nu vor înregistra în Registrul de stat dreptul de proprietate, cu excepția cazului când dreptul de proprietate se înregistrează provizoriu.</p>	<p>ACAP</p>	<p>2</p>	<p>Potrivit art. 543 alin. (1) din Codul civil: Proprietatea este comună în cazul în care asupra unui bun au drept de proprietate doi sau mai mulți titulari. În același sens, conform art. 544 alin. (1) din Codul civil: Proprietatea comună poate fi caracterizată prin delimitarea cotei fiecărui proprietar (proprietate pe cote/părți) sau prin nedelimitarea cotelor-părți (proprietate în devălmășie). Reieșind din articolul propus, ar rezulta că dobândirea dreptului de proprietate comună, urmare a încheierii unui contract de vânzare cumpărare ar presupune posibilitatea achitării a sumei în numerar în valoare de 300 mii lei*nr. de coproprietari sau în cazul procurării mijloacelor de transport se indică, de obicei, doar un cumpărător, chiar dacă acesta se află în relație de căsătorie.</p>	<p>Se acceptă parțial. Norma vizată se referă la bun, nu la persoană. Respectiv, la achitarea contravalorii bunului chiar și în situațiile în care sunt coproprietari, aceștia urmează a se conforma prin respectarea limitei date per bun procurat.</p>
	<p>BNM</p>	<p>3</p>	<p>La art. 6 alin. (3), propunem excluderea din propoziția a doua a cuvântului „imobile” cu inserarea unei trimiteri la prevederile primei propoziții, astfel încât obligația notarilor de a se asigura ca decontarea are loc prin transfer în procesul de autentificare a contractelor de vânzare-cumpărare să se aplice nu doar pentru bunurile imobile ci și pentru mijloacele de transport, în cazul în care acestea sunt vândute prin intermediul notarului.</p>	<p>Nu se acceptă. Marea majoritate a automobilelor sunt procurate prin intermediul subdiviziunilor teritoriale ale Direcției Înregistrare a Transportului din cadrul Agenției Servicii Publice.</p>
	<p>Contabil News</p>	<p>4</p>	<p>Limita din art. 6 (a) și (b) ar fi mai rezonabil să fie anulată.</p> <p>Art. 6 (3) discriminează- restricția trebuie pusă pentru sume ce depășesc 300 mii lei, și apoi oare obligația persoanelor fizice să aibă cont bancar nu e o dictatură?</p>	<p>Nu se acceptă. Aceste prevederi derivă expres din acțiunile nr 2.1 și 2.4 din planul de deoligarhizare (acesta constituind una din cele 9 condiționalități de pre-aderare UE).</p> <p>Se acceptă parțial. Proiectul prevede posibilitatea depunerii mijloacelor bănești nu doar la bancă ci și în conturile de plăți deschise la prestatorii de servicii de plată nebankare (societăți de plată, ÎS "Poșta Moldovei" etc.).</p>

			Tot în art. 6 (3) - oare contractul nu poate prevedea că achitarea va avea loc în rate timp de 1 an, sau chiar 5-10 ani, și apoi plata poate fi prealabilă.	Se acceptă. Norma dată urmează a fi aplicată și procurărilor în rate.
	CNA	5	Excluderea excepției vizate de art. 6 alin. (1) lit. f) al proiectului. Intervenția propusă, se încadrează în agenda legislativă a Guvernului ce vizează digitalizarea constantă a economiei și amplificarea acțiunii măsurilor de diminuare a volumului tranzacțiilor în numerar în economia națională și intervine în contextul aprecierii riscurilor aferente gradului sporit de anonimitate asigurat de tranzacțiile cu numerar. Potrivit raportului SFS „Rezultatele prezentării declarațiilor cu privire la impozitul pe venit pentru anul 2022”, în anul 2022, dividendele au ocupat o pondere semnificativa (13%) în structura surselor de venit ale persoanelor fizice. Mai mult ca atât, tendința din ultimul an se manifestă prin accentuarea sursei respective în masa totală a veniturilor, și anume: de la 11% în anul 2021 la 13% în anul 2022. În total, în anul 2022, 12 692,11 mln au fost îndreptați către persoane fizice sub forma de dividende din activitatea întreprinderilor deținute. Comparativ cu anul precedent, s-a înregistrat o rata de majorare considerabilă în mărime de 34,63% (3 264,97 mln lei), adică de la 9 427,14 în anul 2021 până la 12 692,11 mln lei. În primele 5 luni din anul 2023, dividendele achitate în folosul persoanelor fizice rezidente au constituit în total 4 274,1 mln lei. Pondera acestor venituri rămâne a fi o sursa importantă în categoria de venituri ale persoanelor fizice. Astfel, dividendele au ocupat 10% din totalul veniturilor achitate de persoanele juridice rezidente. Totodată, datele fiscale indica un nivel semnificativ de plăți în luna mai din a.c., astfel persoanele fizice au beneficiat cu 36% (263,2 mln lei) mai mult decât în luna ianuarie și cu 14% (126,08 mln lei) mai mult decât în luna aprilie a.c.	Se acceptă parțial. Norma a fost ajustată reieșind din comentariile și aspectele invocate în raportul de expertiză anticorupție. Totodată, considerăm că o excludere a normei date va genera costuri și poveri financiare pentru populația din zonele rurale unde accesibilitatea la servicii financiare, bancomate, prestatori de servicii de plată este foarte redusă. Din aceste considerente, având în vedere argumentele expuse în raport, precum și în vederea evitării riscurilor, norma dată a fost completată cu cuvintele „conform prevederilor legislației fiscale”, astfel încât la achitarea dividendelor să se asigure respectarea prevederilor legislației fiscale.
	CA Ursachi Sergiu	5	Prevederile art. 6 alin. (2) , pe lângă faptul că sunt discriminatorii față de persoanele fizice care desfășoară activități profesionale în sectorul justiției, ei sunt și greu realizabile, în special pentru notari. Daca avocații și executorii judecătorești încă ar putea să ducă evidența în așa mod ca să asigure respectarea acestor prevederi, în cazul notarilor acest lucru pare imposibil. Cum notarul să ducă evidența tuturor clienților săi ca să urmărească respectarea limitei impuse?	Nu se acceptă. Conform prevederilor Codului fiscal, persoanele care desfășoară activități profesionale în sectorul justiției sunt obligate să țină evidența contabilă pe venituri și cheltuieli în conformitate cu prevederile Legii contabilității și raportării financiare nr.287/2017. Având în vedere acestea, persoanele vizate urmează să țină

				evidența inclusiv pe persoane deservite.
	Ministerul Justiției	6	<p>La art. 6, reiterăm necesitatea prezentării unei argumentări pertinente de către autorii proiectului ce ar permite înțelegerea raționamentului de a permite anumitor subiecți ai proiectului de lege plăți, implicit încasări contragenților acestora, în numerar în mărime de 100 mii de lei lunar, iar în cazul altor categorii de subiecți ai legii - 100 mii lei anual. Relevăm faptul că, neînțelegeri cu referire la acest aspect au fost invocate în opiniile mai multor organe de autoadministrare a profesiilor juridice care, inclusiv, au calificat această normă ca având un caracter nejustificat și discriminatoriu motiv pentru care Ministerul Justiției solicită în mod repetat prezentarea argumentelor în nota informativă precum și în analiza impactului de reglementare care vor asigura un spor de claritate pentru prevederile proiectului de lege, or, aparent această diferență de tratament nu are la baza criterii obiective, ci doar criterii bazate pe un anumit statut al persoanei, ceea ce în esență reprezintă o abordare subiectivă care nu poate fi pusă la baza unor soluții adoptate de legislativ.</p> <p>La fel, reiterăm despre faptul ca autorul urmează să prezinte argumente suplimentare în ceea ce privește modul în care acestea au fost determinate ca fiind rezonabile, reieșind din faptul că prevederile acestuia se aplică și pentru persoanele fizice care desfășoară activitatea profesională în sectorul justiției, or, reieșind din specificul activității realizate de către aceștia considerăm că mecanismul de plafonare propus nu este potrivit, în acest sens s-ar impune o revizuire conceptuală.</p> <p>La alin (2), reiterăm despre necesitatea revizuirii acestuia, astfel încât să fie clarificat dacă respectiva propunere se referea la onorarii sau și la alte plăți percepute de către subiecții respectivi de la persoane. Totodată, comunicăm și despre faptul că autorii proiectului urmează să ia în considerare posibilitatea stabilirii unor norme juridice clare în proiect care să prevadă care anume categorii de numerar încasat cad sub incidența acestei norme juridice.</p> <p>La fel, cu referire la art. 6 alin. (3), reiterăm despre oportunitatea reformulării acesteia, astfel limitarea „achitării” sau plății în numerar sa se raporteze nu la „valoarea de procurare”, ci la mărimea plății nemijlocite, or, conform art. 2 alin. (2), prin plata, în sensul proiectului legii date, se înțelege orice „ieșire” de „mijloace bănești”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Limitele de efectuare a decontărilor în numerar a categoriilor de subiecți, acestea au fost stabilite reieșind din prevederile actuale ale art. 6 din Legea 845/1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi care conține unele limite de efectuare a tranzacțiilor în numerar, precum și reieșind din specificul activității și rulajele aferente, aceste raționamente stând și la baza stabilirii plafoanelor cuantificate diferit (anual/lunar). Totodată, nota informativă a fost completată cu prevederi suplimentare de clarificare a acestui aspect.</p>

	Uniunea Avocaților din RM	7	În același context, considerăm drept nejustificat și discriminatoriu modul în care proiectul de lege permite anumitor categorii de persoane plăți, implicit încasări contragentilor acestora, în numerar în mărime de 100 mii lei lunar, iar altor categorii de subiecți ai legii anual. De exemplu, persoanele fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, art. 6 alin. (1) lit. b) din proiect, au dreptul să încaseze în numerar 100 mii lei cumulativ lunar, iar un avocat din cadrul unui cabinet de avocat, care la fel are statut de persoana fizică care nu desfășoară activitate de întreprinzător, au dreptul să încaseze plăți în numerar în sumă ce depășește 100 mii lei anual. Concomitent, conform lit. a) alin. (1) art. 6, subiecților prevăzuți la art. 2 alin. (1) lit. a- f) din proiectul legii li se permite să plătească în numerar persoanelor fizice care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției/sănătății, iar ultimii, implicit, să încaseze în numerar, 100 mii de lei cumulativ lunar, iar dacă este vorba despre încasarea de către avocați a plăților de la persoane fizice nespecificate la art. 2 alin. (1) lit. a- f) din proiectul legii, atunci legea limitează aceste plăți în numerar la 100 mii lei anual.	Se acceptă. Limitele de efectuare a decontărilor în numerar a categoriilor de subiecți, acestea au fost stabilite reieșind din prevederile actuale ale art. 6 din Legea 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi care conține unele limite de efectuare a tranzacțiilor în numerar, precum și reieșind din specificul activității și rulajele aferente, aceste raționamente stând și la baza stabilirii plafoanelor cuantificate diferit (anual/lunar).
Articolul 7. Efectuarea decontărilor în numerar nelimitat (1) Prin derogare de la prevederile art. 3 și 6 alin. (1) lit. b)-e) al prezentei legi, persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. a- f) sunt în drept să efectueze achitarea în numerar nelimitat în următoarele cazuri: a) retribuirea muncii și altor plăți generate în temeiul relațiilor de muncă; b) onorarea obligațiilor față de bănci, organizații de creditare nebancară și asociații de economii și împrumut, care decurg din activitatea de creditare și depunere a depozitelor; c) efectuarea decontărilor cu instituțiile și autoritățile publice; d) cauțiuni, garanții, alte plăți în cadrul cauzelor penale efectuate către instituțiile și autoritățile publice; e) achitarea obligațiilor fiscale, plăților, amenzilor față de bugetul public național. (2) Persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. a- f) sunt în drept să păstreze în casierie numerarul extras pentru efectuarea plăților menționate la alin. (1) numai pe un termen de	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	1	Totodată, menționăm că excepțiile prevăzute la art. 7 ar putea avea ca efect eludarea urmăririi sumelor bănești - or, plățile făcute în numerar nu pot fi urmărite nici de executorii judecătorești, nici de organul fiscal, nici de organul de urmărire penală, iar în unele situații - evitarea executării silite a unor creanțe de ordin prioritar celor enumerate în articol (de ex. plățile aferente raporturilor de muncă, pensii de întreținere, plăți ce acoperă prejudiciul cauzat prin vătămarea sănătății etc. - a se vedea art. 145 CE).	Se acceptă parțial. Scopul proiectului de Lege propus este facilitarea și încurajarea utilizării plăților electronice, nu excluderea integrală din circulație a numerarului. Totodată, evidența plăților în numerar se va asigura prin respectarea normelor de evidență contabilă în cadrul entităților.
	Contabil News	2	La fel în proiect este omis momentul aflării în casierie a monedei de schimb (разменная монета), astfel art. 7 (1) ar fi rezonabil de adăugat lit. f) cu textul " <i>soldul la începutul zilei în monede de schimb, suma căruia se indică în documentele interne ale entității</i> ".	Se acceptă parțial. Conform art. 2 alin. (2) proiectul nu se va aplica decontărilor în numerar efectuate conform prevederilor Legii nr. 62/2008 privind reglementarea valutară.
	Camera de Comerț și Industrie	3	Reiterăm propunerea de a substitui conținutului alin. (2) al art. 7, cu următorul text: „ <i>Persoanele specificate în art.2 alin. (1) lit. a-f) sunt în drept să păstreze în casierie numerarul extras pentru efectuarea plăților menționate la alin. (1) până la utilizarea acesteia în totalitate</i> ”.	Nu se acceptă. Propunerea înaintată este contrară obiectivului și scopului proiectului de Lege propus.

cel mult 5 zile lucrătoare; inclusiv ziua eliberării numerarului din conturile bancare/conturile de plăți.			Propunerea se bazează pe faptul că în cazul efectuării plăților urgente, în lipsa directorului/administratorului, devine imposibilă efectuarea acestora în timp real. Respectiv, modificarea propusă permite folosirea numerarului din casieria unității economice în cazul plăților în regim de urgență la momentul necesar. Termenul propus de "cel mult 5 zile lucrătoare" nu salvează întreprinderea de efectuarea plăților cu întârziere.	
	AmCham	4	<p>Totodată, în sinteza obiecțiilor și propunerilor (la art. 7), este acceptată propunerea AmCham de completare a art. 7 „Efectuarea decontărilor în numerar nelimitat” cu o excepție și pentru OCN-uri așa cum este prevăzut și pentru bănci, în calitate de instituții care pot efectua decontări în numerar nelimitat, cu concretizarea că decontările cu numerar la OCN-uri pot fi efectuate nelimitat, atât pentru onorarea obligațiunilor clienților față de OCN-uri cât și debursarea creditelor în numerar clienților OCN-urilor indiferent de statutul juridic al clienților (persoane fizice care nu practica activitate de întreprinzător, persoane fizice care practica activitate de întreprinzător, persoane juridice).</p> <p>Totuși, în textul transmis pentru avizare repetată, art. 7, p. 1, lit. b) prevede că prin derogare de la prevederile art. 3 și 6 alin. (1) lit. b)-e) al prezentei legi, persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. a- f) sunt în drept să utilizeze numerar nelimitat în următoarele cazuri: b) onorarea obligațiilor față de bănci, organizații de creditare nebankară și asociații de economii și împrumut, care decurg din activitatea de creditare și depunere a depozitelor.</p> <p>Deci, este prevăzut dreptul de a încasa nelimitat sume aferente contractelor de credit în numerar de la clienții săi persoane fizice și persoane juridice dar nu și dreptul nelimitat de acordare.</p> <p>În același timp, pentru a nu defavoriza OCN-urile față de băncile comerciale și AEI-uri, solicităm specificarea expres în același art. 7, p. 1, lit. b) ca OCN-urile au dreptul și la acordarea creditelor în numerar nelimitat la persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. a- f), așa cum a fost solicitat și acceptat de MF la etapa avizării inițiale și expunerea art. 7 p. 1, lit. b) în următoarea redacție : „b) onorarea obligațiilor față de bănci, organizații de creditare nebankarii și asociații de economii și împrumut, care decurg din activitatea de creditare și depunere a depozitelor cât și acordarea de către acestea a creditelor în numerar nelimitat la persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. a-f);”.</p>	<p>Se acceptă. Norma a fost modificată conform propunerii.</p>
	BNM	5	La art. 7 din proiectul de lege, urmează a fi exclusă derogarea de la art. 6 alin. (1) lit. b)-e), observăm că norma deja derogă de la prevederile art. 3 care include o exceptare expresă de la aplicarea prevederilor art. 6 din proiectul de lege.	<p>Nu se acceptă. Norma prevăzută la art.3 prevede o derogare de la art.6 integral din proiect, pe când în conținutul art. 7 alin. (1) se menționează</p>

			<p>Suplimentar, la art. 7 alin. (1) lit. b) urmează a fi precizat în ce constă onorarea obligațiilor care decurg din depunerea depozitelor, nu este clara intenția autorului în acest sens.</p> <p>Cu referire la sintagma „prestatori de servicii de plată” menționată în proiectul de lege, atenționăm repetat că art. 5 din Legea nr. 114/2012 include în lista prestatorilor de servicii de plată atât băncile, societățile de plată, furnizorii de servicii poștale licențiați conform Legii nr. 114/2012, societățile emitente de monedă electronică, cât și Banca Națională a Moldovei și Trezoreria de Stat din cadrul Ministerului Finanțelor. În acest sens, propunem precizarea în proiectul de lege a prestatorilor de servicii de plată la care se refera autorul, eventual, includerea unei trimiteri la art. 5 alin. (1) din Legea nr. 114/2012 cu inserarea literelor corespunzătoare.</p>	<p>derogarea doar de la prevederile art.6 alin. (1) lit. b)-e). Respectiv, se consideră necesar menținerea derogărilor în redacția propusă.</p> <p>Se acceptă. Prevederea ce ține de depunerea depozitelor a fost exclusă din conținutul normei date.</p> <p>Se acceptă. Proiectul a fost modificat cu suplینirea prevederilor necesare.</p>
	Ministerul Justiției	6	<p>La art. 7 alin. (1) lit. b), urmează a fi analizat de către autorii proiectului dacă noțiunea de „prestatori de servicii de plată” potrivit <i>Legii nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică</i> este mai largă decât subiecții propuși potrivit proiectului.</p> <p>La lit. d), reiterăm despre faptul că limitarea plăților în numerar pentru orice cauțiuni, garanții și alte plăți doar în cadrul cauzelor penale nu ține cont de faptul că plățile similare pot fi necesare și în cazul oricăror altor cauze examinate de instanțele de judecată (spre exemplu, plata cauțiunii în contextul solicitării suspendării executării unui act administrativ individual contestat, potrivit prevederilor art. 214 alin. (5) din <i>Codul administrativ</i>; cauțiunile prevăzute de <i>Codul de procedură civilă</i>, în contextul solicitării suspendării executării hotărârii atacate cu recurs (art. 435 alin. (2) din Cod) sau în cazul asigurării probelor până la intentarea acțiunii (art. 127² din Cod)), motiv pentru care propunem revizuirea corespunzătoare a propunerii. Cu titlu general, vom remarca și un</p>	<p>Se acceptă parțial. Legea nr. 114/2012 prevede categoriile prestatorilor de servicii de plată (bănci, societăți de plată, furnizori de servicii poștale, etc.), iar la art.7 alin. (1) lit. b) din proiect sunt vizate entități ce desfășoară activitate de creditare. Pentru sporirea clarității normei, aceasta a fost completată cu textul „și alte entități care acordă credite abilitate prin legi speciale”. Totodată, nota informativă a fost completată cu argumentări suplimentare în acest sens.</p> <p>Se acceptă.</p>

			pericol global care ar putea fi generat de prevederile de la art. 7, ce a fost remarcat de reprezentanții executorilor judecătorești. Astfel, s-a menționat că excepțiile prevăzute la art. 7 ar putea avea ca efect eludarea urmăririi sumelor bănești în cadrul unor proceduri prevăzute de lege, or, plățile făcute în numerar nu pot fi urmărite nici de executorii judecătorești, nici de organul fiscal, nici de organul de urmărire penală (cu titlu exemplificativ, se poate de invocat aici o situație când s-ar putea încerca evitarea executării silite a unor creanțe de ordin prioritar celor enumerate în cadrul art. 7 (a se vedea în acest sens categoriile creanțelor prevăzute la art. 145 din <i>Codul de executare</i>) prin invocarea realizării unor plăți în numerar în contextul unor tranzacții ce ar cădea sub incidența art. 7 din proiect).	În conținutul normei date, cuvintele “cauzelor penale” au fost substituite cu cuvintele „procedurilor administrative și proceselor de judecată”.
	ANC a AEI	6	Articolul 7 , alineat 1, litera (b) de expus în următoarea redacție: ” b) efectuarea decontărilor cu băncile și asociațiile de economii și împrumut;”.	Se acceptă. Norma dată a fost completată cu „ organizații de creditare nebankară și asociații de economii și împrumut, și alte entități abilitate prin legi speciale să acorde credite...”.
<p>Articolul 8. Condițiile de eliberare a numerarului din casieria entității</p> <p>(1) Persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. a- f) eliberează numerar spre decontare pentru cheltuieli operaționale și de gospodărire în termene, stabilite de conducătorii acestora, dar nu mai mult de 15 zile lucrătoare.</p> <p>(2) Numerarul neutilizat, eliberat spre decontare, trebuie să fie restituit în casieria entității în termen de 5 zile lucrătoare după expirarea termenului pentru care a fost eliberat.</p> <p>(3) Persoanele care au primit numerar spre decontare sunt obligate să prezinte în contabilitatea entității o dare de seamă, cu anexarea actelor confirmative, privind sumele utilizate.</p> <p>(4) Eliberarea de numerar spre decontare aceleiași persoane se efectuează numai cu condiția prezentării dării de seamă complete asupra sumelor eliberate anterior spre decontare.</p> <p>(5) Persoana responsabilă eliberează banii numai persoanei indicate în documentul</p>	Contabil News	1	Eliberarea numerarului să fie pe o perioadă de o lună și restituirea să fie în 5 zile lucrătoare de la termenul limita (art. 8 (1)). Nu se leagă termenele din art. 8 - 5 zile și 15 zile? Mai mult ca atât, când e sezonul de colectare a producției agricole, persoana împuternicită apare la sediul întreprinderii o data la sfârșitul lunii, în rest această persoană se află în teritoriu și nu se încadrează în acești termeni.	Nu se acceptă. La art.5, proiectul de Lege propus prevede obligația de stabilire la entitate a necesarului minim de numerar, cu posibilitatea modificării acestuia la necesitate. Respectiv, entitatea are posibilitatea de stabilire a unui necesar de numerar în mărimea necesară desfășurării activităților, inclusiv în perioade diferite de timp ale anului.
	ACAP	2	De exclus. Prevederile articolului restricționează persoana în termenele de eliberare a numerarului (o problema care ține exclusiv de considerențele interne ale companiei) și stabilește termene obligatorii de restituire a numerarului în casierie (din nou, fiind vorba despre mijloacele bănești ale companiei și intrarea lor în casieria privată a companiei, impunerea termenelor de restituire și, deci forțarea companiei să întreprindă acțiuni de restituire reprezintă o ingerință în afacerile private).	Nu se acceptă. La art.5, proiectul de Lege propus prevede obligația de stabilire la entitate a necesarului minim de numerar, cu posibilitatea modificării acestuia la necesitate. Respectiv,

<p>primar de plată. Dacă banii se eliberează printr-o procură, întocmită în modul stabilit de lege, în textul dispoziției, după numele, prenumele/denumirea și codul fiscal al primitorului, persoana responsabilă indică numele, prenumele și codul fiscal al persoanei care primește banii prin procură.</p>				entitatea va depune surplusul de numerar în contul bancar/ de plăți deținut doar în cazul în care are loc o depășire a necesarului minim stabilit.
	BNM	3	La art. 8 din proiectul de lege, observăm că operațiunea de eliberare de numerar spre decontare pentru cheltuieli operaționale și de gospodărie nu a fost inclusă în niciunul din articolele care reglementează limitele de efectuarea a decontării în numerar (art. 6 sau art.7), urmează a fi precizata intenția autorului în acest sens.	Se acceptă parțial. Aceste operațiuni se vor efectua în condițiile respectării prevederilor art.6 din proiect, întrucât art.8 prevede o reglementare a relației dintre angajator și angajat la utilizarea numerarului, aceasta urmând a fi realizată cu respectarea limitelor din art.6
	Ministerul Justiției	4	Cu referire la art. 8 , reiterăm despre faptul că prevederea de la alin. (1) este una neclară, fiind necesară clarificarea referirii la termenul de 15 zile, or, „acceptarea parțială a autorului” a obiecției prezentate de Ministerul Justiției cu completarea la finalul propoziției cu cuvântul „lucrătoare” nu reprezintă o soluție acceptabilă, ce ar fi fost sugerată ca atare de Ministerul Justiției. În acest context menționăm că, reglementările date vor îngreuna semnificativ modul de organizare a persoanelor fizice care desfășoară activitatea profesională în sectorul justiției a cheltuielilor operaționale și de gospodărie (achiziționarea biroticii, tehnicii de calcul, consumabile) prin impunerea unor formalități nejustificate. În acest sens, este necesar a se puncta că, spre exemplu, notarii nu dețin o „casierie” în sensul clasic, fiind catalogați prin lege drept persoane în drept de a efectua încasări în numerar fără aparat de casă (obiecție valabilă și în alte cazuri similare). Cheltuielile operaționale și de gospodărie sunt efectuate de regulă de către notar, iar parcurgerea unor etape birocratice pentru a dispune de propriile resurse bănești la care are acces tot notarul (eliberarea de numerar, prezentarea dării de seamă pentru sumele utilizate, întocmirea documentelor primare) nu se justifică și vor genera doar îndeplinirea de înregistrări suplimentare. În esență, se va limita posibilitatea notarului de a-și gestiona propriile resurse bănești pentru acoperirea cheltuielilor necesare desfășurării activității profesionale, dar și a celor personale, ceea ce va restricționa direct	Se acceptă parțial. Norma inclusă în art. 8 alin. (1) derivă din standardele contabilității ajustată cu termenul de 15 zile, care se aplică salariaților persoanelor din art.2 alin. (1) pct. a)-f) în contextul evidenței contabile, în scopul micșorării riscului de evaziune fiscală. Totodată în vederea sporirii clarității, nota informativă a fost completată cu prevederile necesare în acest sens.

			autonomia financiară a notarilor. Adicional, se va revizui termenul de „cheltuieli operaționale și de gospodărire” în sensul uniformizării terminologiei.	
Articolul 9. Sancțiunile aplicabile (1) Persoanelor specificate la art.2 alin. (1) lit. a)-f), care efectuează/încasează plăți în numerar în sumă ce depășește limitele stabilite de prevederile prezentei legi, Serviciul Fiscal de Stat aplică amendă în mărime de la 7% până la 15% din suma achitată/încasată în numerar cu depășirea limitei stabilite.	Contabil News	1	Amenzile din art. 9 de 7-15% sânt exagerate, e suficient 1-5%.	Se acceptă. Cuantumul amenzilor a fost revăzut în sensul diminuării acestuia.
(3) Persoanelor specificate la art. 2 alin. (1) lit. f), care încasează plăți în numerar în sumă ce depășește limitele stabilite de prevederile prezentei legi, Serviciul Fiscal de Stat aplică amendă în mărime de la 7% până la 15% din suma încasată în numerar cu depășirea limitei stabilite.	AmCham	2	În textul proiectului de lege, la art. 9 (Sancțiunile aplicabile), pct. 3 dublează pct. 1. Respectiv, considerăm necesară excluderea pct. 3 întrucât pct. 1 acoperă ambele potențiale situații.	Se acceptă. Alin.(3) a fost exclus din conținutul art.9
Articolul 11. Comisoane aplicate pentru efectuarea decontărilor prin transfer Comisioanele sau alte plăți percepute de prestatorii de servicii de plată, care desfășoară activitate pe teritoriul Republicii Moldova, pentru tranzacțiile efectuate între persoane fizice conform art. 6 alin. (3) din prezenta lege, nu pot depăși 0,1% din sumă tranzacționată prin transfer, inclusiv pentru extragerea de numerar.	Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	1	Prevederile art. 11 din proiect, care instituie limitări pentru cuantumul comisionului bancar se referă doar la tranzacțiile între persoane fizice. O atare limitare se impune și în privința persoanelor juridice. Neaplicarea acestei limitări și pentru persoanele juridice va crește costurile de executare. În sensul obiecției expuse supra, vom menționa ca proiectul de lege este unul vădit favorabil prestatorilor serviciilor de plată prin încasarea comisioanelor pentru depunerea și retragerea numerarului de pe conturile bancare curente. Totodată, proiectul de lege nu stabilește restricții privind mărimea comisionului bancar persoanele fizice care practica activitate profesională în sectorul justiției, ceea ce înseamnă că cuantumul acestora va depinde de politica fiecărei băncii. Se pare că autorii proiectului valorifica cu precădere interesul comunității bancare în detrimentul altor activități profesionale de interes public, precum ar fi activitatea profesională a executorilor judecătorești, avocaților, notarilor.	Nu se acceptă. Prin proiectul dat de Lege a fost propusă limitarea comisionului ce urmează a fi aplicat de către prestatorii de servicii de plată (bancari și nebancari) la efectuarea tranzacțiilor de procurare a bunurilor imobile sau mijloace de transport ce vor avea loc între persoane fizice ce nu desfășoară activitate de întreprinzător, în vederea reducerii presiunii și poverii financiare asupra acestor categorii de persoane, având în vedere cuantumul specific acestor tipuri de tranzacții, precum și caracterul ocazional al acestora.
	Contabil News	2	Cel mai important, despre ce scriu toți colegii - plafonarea comisioanelor bancare percepute de la persoanele juridice care primesc plăți de la persoanele fizice prin card bancar. La moment sunt comisioane enorme care depășesc și peste 2% - de ce persoanele juridice nu sânt susținute? Considerăm, ca în art. 11 trebuie de indicat, ca comisionul nu trebuie să depășească 0,5%.	

	Ministerul Justiției	3	<p>Cu referire la art. 11, menționăm că Ministerul Justiției în cadrul primei avizări a prezentat obiecții la acest articol, însă observăm că în sinteza propunerilor obiecțiilor a proiectului aceste obiecții nu a fost combătute, or, comentariul prezentat de autori nu are relevanță cu obiecțiile în cauză. Astfel, relevăm că aceste prevederi creează premisele pentru o favorizare a prestatorilor de servicii de plată, în contextul încasării comisioanelor pentru depunerea și retragerea numerarului de pe conturile bancare curente. Deși proiectul încearcă să realizeze o echilibrare a intereselor concurente prin stabilirea unui procent exact al comisionului bancar de 0,1% din suma tranzacțională, rezultă că acesta se va aplica doar asupra tranzacțiilor dintre persoanele fizice privind procurarea bunurilor imobile sau mijloace de transport. Or, proiectul de lege nu stabilește restricții privind mărimea comisionului bancar pentru celelalte cazuri de efectuare a plăților sau retragerilor/depunerilor de numerar, inclusiv de către persoanele fizice care practică activitate profesională în sectorul justiției, ceea ce înseamnă că mărimea acestora va depinde exclusiv de politica fiecărei bănci în parte. Prin urmare, aplicarea limitelor prevăzute în proiectul legii va genera costuri suplimentare pentru achitarea comisioanelor bancare pentru persoanele fizice care practică activitate profesională în sectorul justiției, cu precădere ținând cont de termenii mici stabiliți în vederea dispunerii de numerar potrivit art. 5. La rândul său, aceste costuri suplimentare suportate de către profesioniștii din sectorul justiției ar putea avea ca efect colateral și o sporire a costurilor suportate de către solicitanții serviciilor prestate de către acești subiecți, în contextul în care aceștia vor încerca să diminueze impactul prevederilor din proiect din contul clienților, ceea ce impune, în opinia ministerului, o analiza suplimentară minuțioasă cu referire la soluția cuprinsă în cadrul art. 11 din proiect. Or, reieșind din argumentele expuse în rândurile anterioare, suntem de opinie că în cadrul art. 11 ar trebui să fie incluse și tranzacțiile subiecților prevăzuți la art. 2 alin. (1) lit. f) din proiect (persoanele fizice care desfășoară activitate profesională în sectorul justiției/sănătății), astfel încât cu referire la acestea să fie aplicabil plafonul maximal comisionului perceput de prestatorii de servicii de plată stabilit prin norma respectivă (0,1% din suma tranzacționată prin virament, inclusiv pentru extragerea de numerar). În aceste condiții se creează premise pentru a considera că se pune în valoare interesul comunității prestatorilor de servicii de plată în detrimentul altor activități profesionale de interes public.</p>	<p>Nu se acceptă. Prin proiectul dat de Lege a fost propusă limitarea comisionului ce urmează a fi aplicat de către prestatorii de servicii de plată (bancari și nebankari) la efectuarea tranzacțiilor de procurare a bunurilor imobile sau mijloace de transport ce vor avea loc între persoane fizice ce nu desfășoară activitate de întreprinzător, în vederea reducerii presiunii și poverii financiare asupra acestor categorii de persoane, având în vedere cuantumul specific acestor tipuri de tranzacții. Nota informativă a fost completată cu argumentări suplimentare în acest sens.</p>
--	-------------------------	---	---	---

	Uniunea Avocaților din RM	4	A fost limitat comisionul doar pentru tranzacțiile prevăzute la art. 6 alin. (3) din prezenta lege, iar în restul cazurilor, inclusiv pentru încasarea plăților pentru serviciile juridice care depășesc 100 000 lei anual, precum și pentru celelalte tranzacții nu a fost micșorat comisionul așa cum a fost convenit în discuțiile purtate la sediul Ministerului Justiției la subiectul limitării plăților în numerar pentru reprezentanții profesiilor libere conexe sistemului justiției, din ce se poate presupune ca, prin monopolizarea circulației monetare în cadrul sistemului bancar, se pune în valoare interesul comunității bancare, în detrimentul altor activități profesionale de interes public, precum ar fi activitatea profesională a avocaților. Or, în cadrul discuțiilor avute în ședințele organizate la sediul ministerului justiției s-a discutat că vor fi micșorate obligatoriu toate comisioanele pentru toate tranzacțiile în situațiile în care urmează să fie limitate plățile în numerar.	Nu se acceptă. Prin proiectul dat de Lege a fost propusă limitarea comisionului ce urmează să fi aplicat de către prestatorii de servicii de plată (bancari și nebankari) la efectuarea tranzacțiilor de procurare a bunurilor imobile sau mijloace de transport ce vor avea loc între persoane fizice ce nu desfășoară activitate de întreprinzător, în vederea reducerii presiunii și poverii financiare asupra acestor categorii de persoane, având în vedere cuantumul specific acestor tipuri de tranzacții.. Totodată, nota informativă a fost completată cu argumente suplimentare privind lipsa extinderii plafonării comisionului dat pentru alte persoane prevăzute de proiect.
Alte propuneri	EBA	1	EBA reiterează poziția prezentată în Documentul de poziție nr. 66-23/SD din 28 august 2023.	Se acceptă parțial Poziția aferentă propunerilor și obiecțiilor prezentate a fost expusă în compartimentul "Avizare primară" a sintezei.
	Asociația Băncilor din Moldova	2	Asociația Băncilor din Moldova reiterează propunerile menționate anterior și solicită respectuos organizarea unei noi ședințe de lucru asociate subiectului.	Se acceptă parțial. Prevederile din proiect ce țin de plafonarea dividendelor achitate acționarilor au fost revăzute prin specificarea expresă că acest plafon se va aplica per acționar/ asociat. Totodată, la art.7 alin. (2) s-a completat cu referința la alin.(1) astfel încât să fie clar că termenul de restituire a numerarului se referă la

				eliberarea numerarului pentru cheltuielile de gospodărire și operaționale.
	Camera Notarială din RM	3	Reiterăm obiecțiile expuse în avizul precedent.	Se acceptă parțial. Poziția aferentă propunerilor și obiecțiilor prezentate a fost expusă în compartimentul "Avizare primară" a sintezei.
	Uniunea Administratorilor Autorizați	4	Reiterează poziția expusă în propunerile formulate anterior.	Se acceptă parțial. Poziția aferentă propunerilor și obiecțiilor prezentate a fost expusă în compartimentul "Avizare primară" a sintezei.
	Consiliul Concurenței	5	Consiliul Concurenței nu se poate expune pe marginea acestuia, ținând cont de lipsa unei Analize de Impact de Reglementare asupra proiectului, în lipsa căreia nu poate fi evaluat și impactul asupra mediului concurențial și mediului de afaceri.	Se acceptă parțial. La etapa de avizare repetată a fost elaborată și remisă spre examinare (simultan cu proiectul de Lege, nota informativă și sinteza) și analiza impactului de reglementare a proiectului dat.
	MDED	6	Lipsă de propuneri și obiecții.	-
	SPCSB	7	Lipsă de propuneri și obiecții	-
	SFS	8	Lipsă de propuneri și obiecții.	-

Secretar de Stat

Digitally signed by Golban Olga
Date: 2023.11.02 12:25:46 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Olga GOLBAN